Утверждено и Введено в действие приказ
заведующей муниципального бюджетно
дошкольного образовательного учрежден
«Детский сад №3 «Кояшка
Чистопольского муниципального райо
«01» 2022г. № 78
Г.И.Салахее

Рабочая программа

первой младшей группы
муниципального бюджетного дошкольного образовательного учреждени
«Детский сад № 3 «Кояшкай»
Чистопольского муниципального района РТ
на 2022-2023 учебный год

Воспитатель:
Вафина Г.Н.
Гарифуллина Т.М.

2022 г.
г. Чистополь

СОДЕРЖАНИЕ РАБОЧЕЙ ПРОГРАММЫ

1. Целевой раздел.
1.1. Пояснительная записка...
1.2. Цели и задачи реализации Программы..
1.3. Принципы и подходы к формированию Программы……………………………..
1.4. Значимые для разработки и реализации Программы характеристики …………..
1.5. Планируемые результаты освоения Программы…………………………………..
2. Содержательный раздел.
2.1. Образовательная деятельность в соответствии направлениями развития ребенка. Перспективные планы.
2.2. Содержание УМК «Туган телдә сөйләшәбез» (для детей 2-3 лет автор Ф.В. Хазратова, З.Г.Шарафетдинова) «»
2.3. Региональная программа «Радость познания» - «Сөенеч»
3. Организационный раздел.
3.1. Общий режим дня воспитанников на холодный период с 1 сентября 2022г. по 31 мая 2023г.
3.2. Учебный план
3.3. Сетка организованной образовательной деятельности на 2022-2023 учебный год
3.4. Социальный паспорт группы
3.5. Особенности традиционных мероприятий, праздников
3. 6. Работа с родителями воспитанников
3.7. Программно-методическое обеспечение образовательного процесса по образовательным областям
3.8. Организация предметно пространственной среды

1.ЦЕЛЕВОЙ РАЗДЕЛ

1.1. Пояснительная записка

Рабочая программа разработана на основе примерной основной общеобразовательной программы дошкольного образования «От рождения до школы» под редакцией Н. Е. Вераксы, Т. С. Комаровой, М. А. Васильевой, основной общеобразовательной программы муниципального бюджетного дошкольного образовательного учреждения «Детский сад № 3«Кояшкай» в соответствии с нормативными документами:

- Федеральным законом от 29 декабря 2012 г. № 273 – ФЗ «Об образовании в Российской Федерации»;
- Приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 октября 2013 г. № 1155 «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования»;
- Приказом Министерства образования и науки РФ от 30 августа 2013 г. № 1014 «Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам»;
- Постановлением Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 15 мая 2013г. № 26 «Об утверждении СанПин 2.4.1.3049-13«Санитарно – эпидемиологические требования к устройству, содержанию и организации режима работы дошкольных образовательных организаций».

Программа спроектирована с учетом ФГОС дошкольного образования, особенностей образовательного учреждения, региона и муниципалитета, образовательных потребностей и запросов воспитанников. Определяет цель, задачи, планируемые результаты, содержание и организацию образовательного процесса на ступени дошкольного образования. Программа сформирована как программа психолого-педагогической поддержки позитивной социализации и индивидуализации, развития личности детей второй группы раннего возраста.

1.2. Цели и задачи реализации рабочей программы. Цель программы в соответствии с ФГОС ДО:

Позитивная социализация и всестороннее развитие ребенка первой группы раннего возраста в адекватных его возрасту видах деятельности.

Задачи в соответствии с ФГОС ДО:

- охрану и укрепление физического и психического здоровья детей, в том числе их эмоционального благополучия;
- обеспечение равных возможностей для полноценного развития каждого ребенка в период дошкольного детства независимо от места проживания, пола, нации, языка, социального статуса, психофизиологических и других особенностей (в том числе ограниченных возможностей здоровья);
- обеспечение преемственности целей, задач и содержания образования, реализуемых в рамках образовательных программ дошкольного и начального общего образования;
- создание благоприятных условий развития детей в соответствии сих возрастными и индивидуальными особенностями и склонностями, развития способностей и творческого потенциала каждого ребенка как субъекта отношений с самим собой, другими детьми, взрослыми и миром;

-объединение обучения и воспитания в целостный образовательный процесс на основе духовно-нравственных и социокультурных ценностей и принятых в обществе правил и норм поведения в интересах человека, семьи, общества;

- формирование общей культуры личности детей, развитие их социальных, нравственных, эстетических, интеллектуальных, физических качеств, инициативности, самостоятельности и ответственности ребенка, формирование предпосылок учебной деятельности;
- обеспечение вариативности и разнообразия содержания программ и организационных форм дошкольного образования, возможности формирования программ различной

направленности с учетом образовательных потребностей и способностей детей;
- формирование социокультурной среды, соответствующей возрастным, индивидуальным, психологическим и физиологическим особенностям детей;
- обеспечение психолого-педагогической поддержки семьи и повышения компетентности родителей (законных представителей) в вопросах развития и образования, охраны и укрепления здоровья детей. Программа направлена на развитие самостоятельности, познавательной и коммуникативной активности, социальной уверенности и ценностных ориентаций, определяющих поведение, деятельность и отношение ребенка к миру. Это станет возможно, если взрослые будут нацелены на:
- развитие личности детей дошкольного возраста в различных видах общения и деятельности с учетом их возрастных, индивидуальных психологических и физиологических особенностей;
- создание условий развития ребенка, открывающих возможности дляего позитивной социализации, личностного развития, развития инициативы и творческих способностей на основе сотрудничества со взрослыми и сверстниками и в соответствующих возрасту видах деятельности;
- создание развивающей образовательной среды, которая представляет собой систему условий социализации и индивидуализации детей. Программа обеспечивает развитие детей дошкольного возраста с 1-3 лет в разных видах деятельности с учетом индивидуальных, возрастных, психических и физиологических особенностей по основным направлениям развития.

1.3. Принципы и подходы к формированию программы.

В Программе на первый план выдвигается развивающая функция образования, обеспечивающая становление личности ребенка и ориентирующая педагога на его индивидуальные особенности, что соответствует современной научной «Концепции дошкольного воспитания» (авторы В.В.Давыдов, В.А. Петровский) о признании самоценности дошкольного периода детства. Программа построена на позициях гуманно-личностного отношения к ребенку и направлена на его всестороннее развитие, формирование духовных и общечеловеческих ценностей, а также способностей и интегративных качеств. В Программе отсутствуют жесткая регламентация знаний детей и предметный центризм в обучении. Особая роль в Программе уделяется игровой деятельности как ведущей в дошкольном детстве. Программа строится на важнейшем дидактическом принципе – развивающем обучении и на научном положении Л.С.Выготского о том, что правильно организованное обучение «ведет» за собой развитие. Таким образом, развитие в рамках Программы выступает как важнейший результат успешности воспитания и образования детей.

Рабочая программа строится на основе следующих принципов и подходов:
 принцип развивающего обучения, целью которого является развитие ребенка.
 сочетание принципа научной обоснованности и практической применимости.
Содержание программы соответствует основным положениям возрастной психологии и дошкольной педагогики;
 соответствие критериям полноты, необходимости и достаточности, (позволяя решать поставленные цели и задачи при использовании разумного «минимума» материала;
 единство воспитательных, развивающих и обучающих целей и задач процесса образования детей дошкольного возраста, в ходе реализации которых формируются такие качества, которые являются ключевыми в развитии дошкольников;
 принцип интеграции образовательных областей в соответствии с возрастными возможностями и особенностями детей, спецификой и возможностями образовательных областей;
 комплексно-тематический принцип построения образовательного процесса;
 решение программных образовательных задач в совместной деятельности взрослого и детей и самостоятельной деятельности детей не только в рамках непосредственно образовательной деятельности, но и при проведении режимных моментов в соответствии со спецификой дошкольного образования;
 построение образовательного процесса на адекватных возрасту формах работы с детьми. **Основной формой работы с дошкольниками и ведущим видом их деятельности является**

игра;

 варьирование образовательного процесса в зависимости от региональных особенностей;

 принципы гуманизации, дифференциации и индивидуализации, непрерывности и системности образования. Дифференциация и индивидуализация воспитания и обучения обеспечивает развитие ребенка в соответствии с его склонностями, интересами и возможностями.

 соблюдение преемственности между всеми возрастными дошкольными группами и между детским садом и начальной школой;

 принцип культуро сообразности, обеспечивает учет национальных ценностей и традиций в образовании, приобщает ребенка к основным компонентам человеческой культуры;

1.4. Значимые характеристики. МБДОУ «Детский сад №3 «Кояшкай» функционирует в режиме 12и-часового пребывания воспитанников в детском саду, с 6.00- 18.00 при пятидневной рабочей недели. Режим учитывает возрастные психофизиологические возможности детей, их интересы и потребности. В отличие от зимнего, в летний оздоровительный период увеличивается время пребывания детей на прогулке.

Возрастные особенности детей 1-3 лет.

На третьем году жизни дети становятся самостоятельнее. Продолжают развиваться предметная деятельность, деловое сотрудничество ребенка и взрослого; совершенствуются восприятие, речь, начальные формы произвольного поведения, игры, наглядно-действенное мышление, в конце года появляются основы наглядно-образного мышления. Развитие предметной деятельности связано с усвоением культурных способов действия с различными предметами. Совершенствуются соотносящие и орудийные действия. Умение выполнять орудийные действия развивает произвольность, преобразуя натуральные формы активности в культурные на основе предлагаемой взрослыми модели, которая выступает в качестве не только объекта для подражания, но и образца, регулирующего собственную активность ребенка. В ходе совместной с взрослыми предметной деятельности продолжает развиваться понимание речи. Слово отделяется от ситуации и приобретает самостоятельное значение. Дети продолжают осваивать названия окружающих предметов, учатся выполнять словесные просьбы взрослых, ориентируясь в пределах ближайшего окружения. Количество понимаемых слов значительно возрастает. Совершенствуется регуляция поведения в результате обращения взрослых к ребенку, который начинает понимать не только инструкцию, но и рассказ взрослых. Интенсивно развивается активная речь детей. К трем годам они осваивают основные грамматические структуры, пытаются строить сложные и сложноподчиненные предложения, в разговоре с взрослым используют практически все части речи. Активный словарь достигает примерно 1500–2500 слов. К концу третьего года жизни речь становится средством общения ребенка со сверстниками. В этом возрасте у детей формируются новые виды деятельности: игра, рисование, конструирование. Игра носит процессуальный характер, главное в ней — действия, которые совершаются с игровыми предметами, приближенными к реальности. В середине третьего года жизни широко используются действия с предметами заместителями. Появление собственно изобразительной деятельности обусловлено тем, что ребенок уже способен сформулировать намерение изобразить какой-либо предмет. Типичным является изображение человека в виде «головонога» — окружности и отходящих от нее линий. На третьем году жизни совершенствуются зрительные и слуховые ориентировки, что позволяет детям безошибочно выполнять ряд заданий: осуществлять выбор из 2–3 предметов по форме, величине и цвету; различать мелодии; петь. Совершенствуется слуховое восприятие, прежде всего фонематический слух. К трем годам дети воспринимают все звуки родного языка, но произносят их с большими искажениями. Основной формой мышления является наглядно-действенная. Ее особенность заключается в том, что возникающие в жизни ребенка проблемные ситуации разрешаются путем реального действия с предметами. К концу третьего года жизни у детей появляются зачатки наглядно образного мышления. Ребенок в ходе предметно-игровой деятельности ставит перед собой цель, намечает план действия и т. п. Для детей этого возраста характерна неосознанность мотивов, импульсивность и зависимость чувств и желаний от ситуации. Дети легко заражаются эмоциональным состоянием сверстников. Однако в этот период начинает складываться и произвольность поведения. Она обусловлена развитием орудийных действий и речи. У детей появляются чувства гордости и стыда, начинают формироваться элементы самосознания, связанные с идентификацией с именем и полом. Ранний

возраст завершается кризисом трех лет. Ребенок осознает себя как отдельного человека, отличного от взрослого. У него формируется образ Я. Кризис часто сопровождается рядом отрицательных проявлений: негативизмом, упрямством, нарушением общения с взрослым и др. Кризис может продолжаться от нескольких месяцев до двух лет.

Первую младшую группу посещает 16 детей из них в возрасте 1-3 лет. Из них мальчиков 7, 9 девочек. Все дети соответствуют возрастным рамкам данной группы.

1.5. Планируемые результаты освоения программы:

Целевые ориентиры образования в младенческом и раннем возрасте

• Ребенок интересуется окружающими предметами и активно действует с ними; эмоционально вовлечен в действия с игрушками и другими предметами, стремится проявлять настойчивость в достижении результата своих действий.

• Использует специфические, культурно фиксированные предметные действия, знает назначение бытовых предметов (ложки, расчески, карандаша и пр.) и умеет пользоваться ими. Владеет простейшими навыками самообслуживания; стремится проявлять самостоятельность в бытовом и игровом поведении; проявляет навыки опрятности.

• Проявляет отрицательное отношение к грубости, жадности.

• Соблюдает правила элементарной вежливости (самостоятельно или по напоминанию говорит «спасибо», «здравствуйте», «до свидания», «спокойной ночи» (в семье, в группе)); имеет первичные представления об элементарных правилах поведения в детском саду, дома, на улице и старается соблюдать их.

• Владеет активной речью, включенной в общение; может обращаться с вопросами и просьбами, понимает речь взрослых; знает названия окружающих предметов и игрушек. Речь становится полноценным средством общения с другими детьми.

• Стремится к общению со взрослыми и активно подражает им в движениях и действиях; появляются игры, в которых ребенок воспроизводит действия взрослого. Эмоционально откликается на игру, предложенную взрослым, принимает игровую задачу.

• Проявляет интерес к сверстникам; наблюдает за их действиями и одражает им. Умеет играть рядом со сверстниками, не мешая им. Проявляет интерес к совместным играм небольшими группами.

• Проявляет интерес к окружающему миру природы, с интересом участвует в сезонных наблюдениях.

• Проявляет интерес к стихам, песням и сказкам, рассматриванию картинок, стремится двигаться под музыку; эмоционально откликается на различные произведения культуры и искусства.

• С пониманием следит за действиями героев кукольного театра; проявляет желание участвовать в театрализованных и сюжетно-ролевых играх.

• Проявляет интерес к продуктивной деятельности (рисование, лепка, конструирование, аппликация).

• У ребенка развита крупная моторика, он стремится осваивать различные виды движений (бег, лазанье, перешагивание и пр.). С интересом участвует в подвижных играх с простым содержанием, несложными движениями.

2. СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ РАЗДЕЛ.

Балалар һәм педагогларның бердәм эшчәнлеген оештыру буенча
“Кыңгырау” исемле беренче кечкенәләр төркемендә
2022-2023 нче уку елына комплекслы-тематик планлаштыру
Матур әдәбият уку
Аңлатма язуы

Туган телдә сөйләшергә өйрәтү гаиләдә башлана һәм мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә дәвам итә. Мәктәпкәчә учреждениеләр, мәгариф системасының беренче баскычы буларак, нәниләрне туган телгә өйрәтүдә башлангыч роль уйный.

Беренче кече яшьтәге төркем балаларының сөйләм эшчәнлеген оештыру системасы мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сөйләм эшчәнлеген оештыру системасыннан аерыла. Балаларны туган телгә өйрәтү һәм сөйләм үстерү әйләнә-тирә белән таныштыру процессында бара. Шушы үзенчәлекләрне исәпкә алып, кече яшьтәге балаларның сөйләмен үстерү эшчәнлеген оештырганда, әйләнә-тирә предметларны һәм күренешләрне танып белүдә нәрсә чыганак булып торуы игътибар үзәгенә алына.

I. Табигый шартларда табигать һәм социаль тирәлек белән турыдан-туры таныштыру

1. Табигатьне (күренешләрне һәм объектларны) күзәтү.
2. Предметлы дөнья белән таныштыру: предметлар һәм кораллар (исеме, сыйфаты, үзлекләре, эш-хәрәкәтләре).
3. Социаль күренешләр (үзе, якын кешеләр, өлкәннәр хезмәте турында күзаллаулар) белән таныштыру.

II. Образлы уенчыклар аша тирә-юнь белән таныш тыру

1. Уенчыклар карау.
2. «Тылсымлы» капчык», «Бу өйдә кем (нәрсә) яши?» дидактик уеннары, курчак белән дидактик уеннар.
3. Уеннар, күңел ачулар, уен-көлкеләр.
4. Йомыш кушулар (индивидуаль һәм кечерәк төркемнәргә бүлеп).

III. Рәсем сәнгате аша әйләнә-тирә белән таныштыру

1. Өстәлгә куела торган кечкенә рәсемнәрне, китаптагы иллюстрацияләрне, стенадагы картиналарны карау.
2. «Җанлы» кечкенә картиналар белән эшчәнлек.

IV. Нәфис сүз аша әйләнә-тирә белән таныштыру

1. Халык авыз иҗаты һәм матур әдәбият әсәрләре уку.
2. Тәрбияче белән бергә кыска әкиятләрнең эчтәлеген сөйләү.

V. Күрсәтмәлелектән башка, тирә-юнь белән таныштыру һәм сөйләм үстерү

1. Күрсәтмәлелектән башка һәм ситуациядән тыш, тәрбияченең сөйләве.
2. Балалар белән әңгәмәләр һәм сөйләшүләр.

Эшчәнлек төрләрендә сөйләм үсешенең сүзлек эше, сөйләмнең грамматик төзелеше өстендә эш, аваз культурасы тәрбияләү, бәйләнешле сөйләм үстерү, матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру бурычлары хәл ителә.

Матур әдәбият, халык иҗаты, күрсәтмәлелек, предметлар белән уен хәрәкәтләре, кошларның, җәнлекләрнең образларын имитацияләү — болар барысы да нәниләрне туган телгә өйрәтү- дә, аларның сөйләмен үстерүдә зур әһәмияткә ия.

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	**1**	***Такмак уку “Үчтеки, үчтеки”***	1. Фольклор әсәрләре белән кызыксыну уяту, шигъри әсәрнең эчтәлеген аңларга өйрәтү. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, хәтерен, уңай эмоцияләрен үстерү. 3. Нәфис сүзгә мәхәббәт тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 142 бит.
	2	***Шигырь уку: Ә. Бикчәнтәева “Туп-туп-тубыбыз”***	1. Балаларга шигырьнең эчтәлеген аңларга ярдәм итү, таныш предметларны таный һәм атый белергә, шигырьнең авыр әйтелешле аерым сүзләрен дөрес әйтергә өйрәтү, төсләрне ныгыту. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, хәтерен, уңай эмоцияләрен үстерү. 3. Уенчыкларга сакчыл караш тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 143 бит.
	3	***Шигырь уку: С. Сөләйманова. “Ике”***	1. Балаларда шигъри әсәр белән кызыксыну уяту, аның эчтәлеген аңларга өйрәтү, баланың үзе турында күзаллавын формалаштыруны дәвам итү; кул, аяк, колак, күз сүзләре хисабына сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны, уңай эмоцияләрне үстерү. 3. Гигиена күнекмәләре тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 144 бит.
	4	***Эндәш уку: “Хайваннарны чакыру”***	1. Эндәшнең эчтәлеген аңлату, текстның эчтәлегеннән чыгып, аваз ияртемнәрен, ымлыкларны дөрес әйтүләренә, тәрбия че сорауларына дөрес җавап бирүләренә ирешү. 2. Балаларның игътибарын, күзәтүчәнлеген үстерү. 3. Хайваннарны ярату хисе тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 145 бит.
Октябрь	**1**	***Шигырь уку: Д. Гарифуллин. “Йә, алар кемнәр икән?”***	1. Шигъри әсәрне аңлап кабул итәргә өйрәтүне дәвам итү; бак-бак, мә-ә, мә-ә, кар-р, кар-р аваз ияртемнәрен кабатлату; балаларны шигырьдә бирелгән диалогка җәлеп итү, сүзлекне активлаштыру. 2. Игътибарын, күзәтүчәнлеген, кабул итү сәләтен үстерү. 3. Кошларга, хайваннарга карата шәфкатьлелек тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 146 бит.
	2	***Шигырь уку: Б. Рәхмәт. “Су”***	1. Текстка туры китереп, хәрәкәтләр ясарга өйрәтү; [йу] аваз кушылмасын дөрес итеп әйтергә күнектерү, сүз байлыгын үстерү һәм активлаштыру. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны, кызыксынучанлыкны үстерү. 3. Гигиена күнекмәләре тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 147 бит.
	3	***Шигырь уку:***	1. Шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, «Мин — дөньяның бер	Ф. В. Хәзрәтова,

		Г. Тукай. ***“Гали белән кәҗә”***	кешесе» дигән күзаллау булдыру; кәҗә, чирәм, сакал сүзләре хисабына сүз байлыгын арттыру, хәрәкәтләр өйрәтүне дәвам итү. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны, уңай эмоцияләрне үстерү. 3. Балаларда бер-берсенә һәм хайваннарга карата кайгыртучанлык тәрбияләү.	Туган телдә сөйләшәбез, 148 бит.
	4	***Шигырь уку:*** ***З. Туфайлова.*** ***“Ул зу-у-у-ур үскән”***	1. Шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү һәм хезмәтнең нәтиҗәсен күрә белергә өйрәтү; утырткан, сипкән, үскән кебек эш-хәрәкәтне белдерә торган фигыльләр хисабына сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру, диалогик сөйләм күнекмәсе формалаштыру. 2. Балаларның эмоциональлеген үстерү;. 3. Гөлләргә карата сакчыл караш, матурлыкка соклану тәр-бияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 150 бит.
Ноябрь	**1**	***Бишек җырын җырлау:*** ***“Песи-нечкәбил”***	1. Шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, бишек җыры текстына туры китереп, хәрәкәтләр башкарырга өйрәтү. 2. Балаларның игътибарын үстерү. 3. Фольклор әсәрләре белән кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 151 бит.
	2	***Шигырь уку:*** ***М. Җәлил.*** ***“Маэмай”***	1. Шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, бармак театры элементларын өйрәтүне дәвам итү, сүз байлыгын арттыру. 2. Кабул итү, хәтердә калдыру сәләтен үстерү. 3. Йорт хайваннарына карата шәфкатьлелек тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 151 бит.
	3	***Шигырь уку:*** ***М. Җәлил.*** ***“Әтәч”***	1. Күрсәтмәлелек кулланмыйча, әдәби әсәрне тыңлау һәм кабул итү күнекмәләре формалаштыру; тавышлары буенча йорт кошларын таныргa һәм исемнәрен атарга өйрәтү; [к] һәм [қ] авазларының әйтелешен ныгыту. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны, тыңлау осталыгын үстерү. 3. Йорт кошларына карата шәфкатьлелек тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 152 бит.
	4	***Шигырь уку:*** ***Җ. Тәрҗеманов.*** ***“Маэмай”***	1. Шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, аерым сүзләрне һәм зур булмаган фразаларны истә калдырырга өйрәтү. 2. Балаларның игътибарын үстерү. 3. Эткә карата миһербанлылык тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 153 бит.
Декабрь	**1**	***Шигырь уку:*** ***Ә. Бикчәнтәева*** ***“Беренче адым”***	1. Балаларга шигырьнең эчтәлеген аңларга ярдәм итү, авыр әйтелешле кайбер сүзләрне дөрес әйтергә өйрәтү. 2. Сорауларга җавап бирү күнекмәсен үстерү. 3. Күмәк эшчәнлек күнекмәсе тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 154 бит.
	2	***Эндәш уку.*** ***“Карга әйтә”***	1. Шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, балаларның кошлар турында белемнәрен арттыру һәм ныгыту, аларның тышкы кыяфәтенә игътибар итү, сүз байлыгын арттыру; [к] һәм [қ] авазларының дөрес	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез,

			әйтелешенә ирешү. 2. Балаларның игътибарын үстерү. 3. Кошлар белән кызыксыну уяту.	156 бит.
	3	***Шигырь уку: Ә. Ерикәй. "Беренче кар"***	1. Шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, әсәр аша табигать дөньясына җәлеп итү, кышкы табигать турында мәгълүмат бирү; йомшак, ап-ак сыйфатлары хисабына сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру. 2. Катлаулы сорауларга җавап бирү осталыкларын, хәтерен, уңай эмоцияләрен үстерү. 3. Табигатькә мәхәббәт уяту.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 157 бит.
	4	***Әкият сөйләү. Җ. Тәрҗеманов. "Йокы бабай"***	1. Әкиятнең эчтәлеген аңлап кабул итүләренә ирешү. 2. Балаларның игътибарын үстерү. 3. Сорауларга дөрес җавап бирү омтылышы уяту.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 158 бит.
Январь	**1**	***Хикәя уку. С. Летова. "Кар бабай"***	1. Күләме буенча зур булмаган әдәби әсәрне (хикәяне) күрсәтмәлелек кулланмыйча тыңлау һәм кабул итү, сорауларга аңлаешлы итеп җавап бирү осталыгын үстерүне дәвам итү, балаларның әңгәмә вакытында җиңел һәм иркен аралашуларына ирешү, сүз байлыгын арттыру. 2. Игътибарны, бергәләп тыңлау күнекмәсен үстерү. 3. Сүз сәнгате белән кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 159 бит.
	2	***Шигырь уку: Ш. Маннур. "Яратам"***	1. Шигырьнең эчтәлеген аңлап кабул итүләренә ирешү; [ә] авазын дөрес әйтергә күнектерү. 2. Балаларның игътибарын, кабул итү сәләтен үстерү. 3. Әти-әниләргә, туганнарга мәхәббәт тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 160 бит.
	3	***Уен. "Кәккүк-чыпчык"***	1. [ч] һәм [к], [к] авазларын дөрес һәм ачык итеп әйтергә өйрәтү, сүзлекне активлаштыру. 2. Балаларның эмоциональлеген үстерү. 3. Фольклор әсәрләре белән кызыксыну тәрбияләүне дәвам итү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 161 бит.
Февраль	**1**	***Шигырь уку: Г. Таһирова. "Йокла, курчак"***	1. Шигырьнең эчтәлеген аңлап кабул итүләренә ирешү, шигырьне [ә], [ү] авазларын дөрес әйтергә күнектерү. 2. Балаларның игътибарын үстерү. 3. Курчакка карата кайгыртучанлык тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 162 бит.
	2	***Шигырь уку: Ә.Кари***	1. Шигъри әсәрне тыңларга өйрәтүне дәвам итү, фланелеграфта шигырь эчтәлегенә туры килгән рәсемнәр яки уенчыклар күрсәтү, кайбер	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә

		“Тавык”	фразаларны кабатлатып, балаларның сөйләмен активлаштыру. 2. Балаларның игътибарын, кабул итү сәләтен, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Әбиләргә карата ихтирам, ярату хисләре тәрбияләү.	сөйләшәбез, 163 бит.
	3	***Шигырь уку: Э. Шәрифуллина. “Иң матур әни”***	1. Шигъри әсәрне тыңларга өйрәтүне дәвам итү, кайбер фразаларны кабатлатып, балаларның сөйләмен активлаштыру. 2. Балаларның игътибарын, кабул итү сәләтен, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Әниләргә карата ихтирам, ярату хисләре тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 165 бит.
	4	***Рус халык әкиятен уку: “Йомры икмәк”***	1. Балаларны «Йомры Икмәк» әкияте белән таныштыру, әкиятнең эчтәлеген аңларга ярдәм итү, шар әвәләү күнекмәсен ныгыту, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны үстерү. 3. Әкиятләр белән кызыксындыру.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 166 бит.
Март	**1**	***Рус халык әкиятен уку: “Теремкәй”***	1. Балаларны яңа әсәр белән таныштыру, әкиятне аңлап кабул итүләренә ирешү. 2. Балаларның игътибарын үстерү. 3. Халык иҗаты белән кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 169 бит.
	2	***Рус халык әкиятен сәхнәләштерү: “Теремкәй”***	1. Әкият белән таныштыруны дәвам итү, сәхнәләштерү эшчәнлегенә җәлеп итү, уен барышында фразаларны дөрес әйтү осталыгын үстерү; 2. Балаларның хәтерен, активлыгын үстерү. 3. Әкиятләр белән кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 169 бит.
	3	***Шигырь уку: Ш. Галиев. “Яз”***	1. Балаларның шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, язгы табигать турында мәгълүмат бирү, [т] авазын, тып аваз ияртемен дөрес әйтергә күнектерү, сүз байлыгын киңәйтү һәм активлаштыру. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, кызыксынучанлыгын үстерү. 3. Язгы табигать күренешләре белән соклану хисе тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 170 бит.
	4	***Такмак уку “Тор-тор, тургай”***	1. Такмакның эчтәлеге белән таныштыру, [т] авазын дөрес әйтер гә күнектерү, аваз ияртемнәре хисабына балаларның сүз байлыгын арт тыру. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны, хәтерне үстерү. 3. Фольклор әсәрләре белән кызыксыну тәрбияләүне дәвам итү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 171 бит.

Апрель	**1**	***Эндәш уку:*** ***“Тук-тук, тукран...”***	1. Шигъри текстны тыңлау осталыгы формалаштыру, кошлар белән таныштыруны дәвам итү, аваз ияртемнәрен кабатлату; [т], [к] һәм [к] авазлары кергән сүзләрне дөрес әйтергә өйрәтү. 2. Балаларның игътибарын үстерү. 3. Кошларга карата шәфкатьлелек тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 172 бит.
	2	***Эндәш уку:*** ***“Кояш, чык, чык.”***	1. Балаларга эндәшнең эчтәлегеен аңларга, сюжетны истә калдырырга ярдәм итү. 2. Балаларның тыңлый белү осталыгын, уңай эмоцияләрен үсте рү. 3. Күмәк эшчәнлек белән кызыксындыру.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 173 бит.
	3	***Әкият уку:*** ***Р.Батулла.*** ***“Нурбәк”***	1. Әкиятне игътибар белән тыңларга өйрәтүне дәвам итү; [а], [у], [ә] сузык авазларын дөрес әйтергә күнектерү, уенчыкларда әкият персонажларын танырга һәм атарга өйрәтү. 2. Балаларның игътибарын үстерү. 3. Әкият геройлары белән кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 174 бит.
	4	***Хикәя уку:*** ***К. Ушинский.*** ***“Казлар”***	1. Казларны һәм үрдәкләрне аера белергә өйрәтү, хикәяне күрсәтмәлелек кулланмыйча, аңлап кабул итүләренә ирешү, күплек һәм берлек сандагы исемнәрне аерырга һәм дөрес кулланырга күнектерү. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, хәтерен, тәрбиянеңнең күрсәтмәләрен үти алу осталыгын үстерү. 3. Йорт кошлары белән кызыксындыру.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 175 бит.
Май	**1**	***Шигырь уку:*** ***Ә.Кари.*** ***“Чебиләр”***	1. Күрсәтмәлелек кулланмыйча, шигъри әсәрне тыңларга өйрәтү, [ч] авазын дөрес әйтергә күнектерү. 2. Балаларның уңай эмоцияләрен үстерү. 3. Йорт кошларына карата кайгыртучанлык тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 176 бит.
	2	***Шигырь уку:*** ***С. Сөләйманова.*** ***“Кызыл әтәч”***	1. Шигъри әсәрне тыңларга өйрәтү, гади сорауларга җавап бирү теләге уяту, аваз ияртемнәрен өйрәтүне дәвам итү. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, хәтерен, тәрбияче күрсәтмәләрен үтәү осталыгын үстерү. 3. Йорт кошларына карата шәфкатьлелек тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 177 бит.
	3	***Шигырь ятлау:*** ***Д. Гарифуллин.***	1. Шигырь ярдәмендә песи белән таныштыруны дәвам итү, песи турында мәгълүматларны ныгыту һәм киңәйтү; мыр-мыр, гыр-гыр аваз ияртемнәрен	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә

		“Мыраубикә”	өйрәтү. 2. Сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Песиләргә карата кайгыртучанлык тәрбияләү.	сөйләшәбез, 178 бит.
	4	***Такмакларны кабатлау.***	1. Такмакларны кабатлау. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны, хәтерне үстерү. 3. Фольклор әсәрләре белән кызыксыну тәрбияләүне дәвам итү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез.

Сөйләм телен үстерү
Аңлатма язуы

Туган телдә сөйләшергә өйрәтү гаиләдә башлана һәм мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә дәвам итә. Мәктәпкәчә учреждениеләр, мәгариф системасының беренче баскычы буларак, нәниләрне туган телгә өйрәтүдә башлангыч роль уйный.

Беренче кече яшьтәге төркем балаларының сөйләм эшчәнлеген оештыру системасы мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сөйләм эшчәнлеген оештыру системасыннан аерыла. Балаларны туган телгә өйрәтү һәм сөйләм үстерү әйләнә-тирә белән таныштыру процессында бара. Шушы үзенчәлекләрне исәпкә алып, кече яшьтәге балаларның сөйләмен үстерү эшчәнлеген оештырганда, әйләнә-тирә предметларны һәм күренешләрне танып белүдә нәрсә чыганак булып торуы игътибар үзәгенә алына.

I. Табигый шартларда табигать һәм социаль тирәлек белән турыдан-туры таныштыру

1. Табигатьне (күренешләрне һәм объектларны) күзәтү.
2. Предметлы дөнья белән таныштыру: предметлар һәм кораллар (исеме, сыйфаты, үзлекләре, эш-хәрәкәтләре).
3. Социаль күренешләр (үзе, якын кешеләр, өлкәннәр хезмәте турында күзаллаулар) белән таныштыру.

II. Образлы уенчыклар аша тирә-юнь белән таныш тыру

1. Уенчыклар карау.
2. «Тылсымлы» капчык», «Бу өйдә кем (нәрсә) яши?» дидактик уеннары, курчак белән дидактик уеннар.
3. Уеннар, күңел ачулар, уен-көлкеләр.
4. Йомыш кушулар (индивидуаль һәм кечерәк төркемнәргә бүлеп).

III. Рәсем сәнгате аша әйләнә-тирә белән таныштыру

1. Өстәлгә куела торган кечкенә рәсемнәрне, китаптагы иллюстрацияләрне, стенадагы картиналарны карау.
2. «Җанлы» кечкенә картиналар белән эшчәнлек.

IV. Нәфис сүз аша әйләнә-тирә белән таныштыру

1. Халык авыз иҗаты һәм матур әдәбият әсәрләре уку.
2. Тәрбияче белән бергә кыска әкиятләрнең эчтәлеген сөйләү.

V. Күрсәтмәлелектән башка, тирә-юнь белән таныштыру һәм сөйләм үстерү

1. Күрсәтмәлелектән башка һәм ситуациядән тыш, тәрбиясенең сөйләве.
2. Балалар белән әңгәмәләр һәм сөйләшүләр.

Эшчәнлек төрләрендә сөйләм үсешенең сүзлек эше, сөйләмнең грамматик төзелеше өстендә эш, аваз культурасы тәрбияләү, бәйләнешле сөйләм үстерү, матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру бурычлары хәл ителә.

Матур әдәбият, халык иҗаты, күрсәтмәлелек, предметлар белән уен хәрәкәтләре, кошларның, җәнлекләрнең образларын имитацияләү — болар барысы да нәниләрне туган телгә өйрәтү- дә, аларның сөйләмен үстерүдә зур әһәмияткә ия.

Ай	**Атна**	**Тема**	**Программа эчтәлеге**	**Укыту-методик әдәбият**
Сентябрь	**1**	***“Кем нәрсә эшли?»”***	1. Балаларның сөйләмен үстерергә ярдәм итү, рәсемнәр карарга, анда сурәтләнгән предметларны һәм аларның сыйфатларын атарга, рәсемдә сурәтләнгән уенчыкны, предметны өстәлдә табып, исемен, гамәлен атый белергә өйрәтү. 2. Игътибарны, кабул итү сәләтен үстерү. 3. Уенчыкларга карата сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 96 бит.
	2	***“Предметларның төсләрен тану һәм атау. “Паровоз” дидактик күнегүе”***	1. Төсләрне белдерә торган сыйфатлар хисабына балаларның сөйләмен баету (кызыл, яшел, сары), [ү] авазының дөрес әйтелешенә ирешү. 2. Балаларның игътибарын, кабул итү сәләтен, төсләрне тану һәм атау осталыгын үстерү. 3. Эшчәнлеккә карата кызыксыну, күмәк эшчәнлек белән шөгыль ләнү теләге тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 97 бит.
	3	***“Уенчыклар бездә кунакта”***	1. Төсне, зурлыкны, эш-гамәлне белдерә торган сүзләр (зур, кечкенә, яшел, кызыл, утырт, эчерт, керт) хисабына балаларның сүз байлыгын арттыру, аралашу осталыгы формалаштыру. 2. Балаларның предметны исеме, төсе, зурлыгы буенча табу осталыгын, сенсор тою сәләтен, игътибарын, хәтерен үстерү. 3. Уенчыкларга карата сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 98 бит.
	4	***“Пирамидалар”***	1. Балаларны предметларның зурлыгын, төсен билгеләргә өйрәтү; төсне (кызыл, яшел, сары, зәңгәр), зурлыкны (зур, кечкенә, зуррак, кечкенәрәк, иң зурысы, иң кечкенәсе) белдерә торган сүзләр ярдәмендә сүз байлыгын арттыру; аваз иялтемнәрен ачык әйтүдә күнектерү 2. Игътибарны, кабул итүне, сенсор тою сәләтен үстерү. 3. Түземлелек, дидактик уеннар белән кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 99 бит.
Октябрь	**1**	***“Яшелчәләр”***	1. Яшелчәләрне белдерә торган исемнәр (бәрәңге, помидор, суган, кишер) һәм аларның үзлекләрен белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүзлеген баету, яшелчәләрне таныргa өйрәтү, сөйләмнең грамматик	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез,

			төзелешен камилләштерү. 2. Балаларның сенсор тою сәләтен үстерү. 3. Яшелчәләр, аларның файдасы турында мәгълүмат бирү.	101 бит.
	2	***“Җил исә» уен күнегүе. “Кем нәрсә ашый?” дидактик күнегүе ”***	1. Балаларның төсләр турындагы күзаллавын ныгыту, җәнлекләрнең нәрсә ашавы турындагы белемнәрен ачыклау; ялап эчә, кимерә, чүпли, ашый фигыльләрен сөйләмдә активлаштыру; авыз аша һаваны әкрен, салмак кына чыгарырга өйрәтү. 2. Игътибарны, күзәтүчәнлекне үстерү. 3. Җәнлекләргә, кошларга карата кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 103 бит.
	3	***“Урманда”***	1. Балаларның олылар белән аралашу теләген хуплау, исем һәм сыйфатларны кулланырга өйрәтү: йомшак йонлы койрык, озын колаклы куян, юан тәпиле аю, соры бүре; кыргый хайваннарның тышкы билгеләрен һәм гадәтләрен белдерә торган сүзләр хисабына сүзлекне активлаштыру (төлке бара, куян сикерә, аю алпан-тилпән йөри һ.б.). 2. Ишетү игътибарын, координацияне, ритм хисен үстерү. 3. Кыргый хайваннарга карата кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 104 бит.
	4	***“Алсу бүлмәсе”***	1. Балаларны өй җиһазларын таный һәм атый белергә өйрәтү; өстәл, урындык, карават, шкаф, көзге кебек исемнәр хисабына сүзлек не активлаштыру, сөйләмнең грамматик төзелешен камил ләштерү. 2. Балаларның эмоциональлеген, кызыксынуларын үстерү. 3. Эшчәнлектә бергәләп катнашу теләге тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 105 бит.
Ноябрь	**1**	***“Бу өйдә кем яши” дидактик уены***	1. Төркемгә йөрүче балаларның исемнәрен истә калды рырга ярдәм итү, фигыльләрне хәзерге һәм киләчәк заманда кул ла на белергә өйрәтү, сорауны белдерә торган сүзләрне кулланырга күнектерү. 2. Игътибарны, кабул итү сәләтен, диалогик сөйләмне үстерү. 3. Бер-береңә карата игътибарлылык тәр бияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 107 бит.
	2	***“Алсу бездә кунакта”***	1. Балаларга табиб, полиция хезмәткәре һөнәрләре турында мәгълүмат бирү; грамматик яктан җөмләләрне аңларга һәм аларны сөйләмдә дөрес кулланырга өйрәтүне дәвам итү. 2. Игътибарны, хәтерне, күзәтүчәнлекне, кабул итү сәләтен үстерү. 3. Һөнәрләргә карата кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 108 бит.
	3	***“Әминәнең туган көненә килегез”***	1. [к] һәм [қ] авазларының сүзләрдә һәм сөйләмдә дөрес әйтелешен ныгыту, килеш кушымчаларын дөрес әйтергә өйрәтү, савытсаба ларны белдерә торган сүзләр хисабына сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру, гомумиләштерүче сүзләрне (савыт-саба) аңлый һәм куллана белүләренә ирешү, җөмләләр белән җавап бирергә күнекте рүне дәвам итү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 109 бит.

			2. Инициативалы сөйләмне, игътибарны, хәтерне үстерү, башкаларга мөрәҗәгать итәргә теләк тудыру. 3. Үзара аралашуга омтылыш тәрбияләү.	
	4	***“Минем гаиләм”***	1. Сөйләмдә ягымлы сүзләрне (әти — әтием, әни — әнием, әби — әбием, се ңел — сең лем) кулланырга өйрәтү; [ә] авазының әйтелешен ныгыту, аны ачык, тиешле дәрәҗәдә кычкырып әйтүләренә ирешү, тәрбияче сорауларына җавап бирергә күнектерү. 2. Игътибарны, хәтерне үстерү; зурлар һәм үз яшьтәшләре белән ирекле аралашуларына ирешү. 3. Гаилә әгъзаларына ихтирам тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 110 бит.
Декабрь	**1**	***“Купшы чыршы”***	1. Сузык һәм тартык авазларны, аваз ияртемнәрен ачык әйтергә, төбендә сүзен сөйләмдә кулланырга өйрәтү; сыйфатларны дөрес кулланырга күнектерү. 2. Сорауларга җавап бирү осталыгын, игътибарны, күзәтүчәнлекне үстерү. 3. Табигатькә соклану хисләре тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 112 бит.
	2	***“Куян чыршы янында”***	1. Сөйләмдә бәйлек сүзләрне (эчендә, артында, астында, өстендә) кулланырга, кайда? кая? сорауларына җавап бирергә, тәрбияче һәм иптәшләре белән ирекле аралашырга өйрәтүне дәвам итү; тавыш көчен дөрес куллану осталыгы формалаштыру. 2. Игътибарны үстерү, тәрбияче күрсәтмәләрен үтәүдә күнектерү. 3. Нәфис сүз белән кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 113 бит.
	3	***“Песи белән кәҗә чыршы янында”***	1. Балаларны тәрбияче сорауларына җавап бирергә өйрә түне дәвам итү, сөйләмдә фигыльләр һәм сыйфатлар кул ла нуны активлаштыру; [ж] авазын иҗекләрдә, сүзләрдә һәм җөмләләрдә дөрес һәм ачык әйтүләренә ирешү; авазияр тем нәрен кабатлаганда, тавыш көчен җайлый белергә күнектерү. 2. Игътибарны, кабул итү сәләтен, тәрбияче күрсәтмәләрен үтәү осталыгын үстерү. 3. Хайваннарга карата мәрхәмәтлелек тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 115 бит.
	4	***“Тылсымлы” таякчык”***	1. Балаларны сузык һәм тартык авазларны, аерым сүзләрне ачык итеп әйтергә өйрәтү; төсләр турындагы күзаллауларын ныгыту, төсне белдерә торган сыйфатларны активлаштыру. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, ишетү осталыгын үстерү. 3. Эшчәнлектә бергәләп шөгыльләнү теләге тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 117 бит.
Январь	**1**	***“Кошлар”***	1. Балаларны аваз иявртемнәрен дөрес һәм ачык итеп әйтер гә, алардан фигыльләр (гөр — гөрли, чырык — чыркылдый, кар — каркылдый) ясарга	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә

			өйрәтү; гомумиләштерүче сүзләрне (та вык, этәч, каз — йорт кошлары) кулланырга күнектерү; кош исемнәрен, гәүдә өлешләрен, хәрәкәтләрне белдерүче сүзләр хисабына сүз байлыгын активлаштыру, балаларны кошлар белән таныштыруны дәвам итү. 2. Балаларның игътибарын, хәтерен, сөйләмен үстерү. 3. Кошларга карата кызыксыну, кайгыртучанлык тәрбияләү.	сөйләшәбез, 118 бит.
	2	***“Юлны чистартабыз”***	1. Балаларның кыш һәм кыш көне башкарыла торган хезмәт күнекмәләре турындагы белемнәрен формалаштыру, көрәк белән эшләргә өйрәтү, ишегалды җыештыручы хезмәте белән таныштыру; балаларның сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру, аерым сүзтезмәләрне (зур көрәк, кечкенә көрәк, ак кар, күп кар, әз кар) дөрес әйтергә өйрәтү. 2. Хезмәт күнекмәләрен, кеше хәрәкәтләрен имитацияләү осталыгын үстерү. 3. Зурларга ярдәм итү һәм гади хезмәт хәрәкәтләре үтәү теләге тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 120 бит.
	3	***“Шундый ук предметны тап» дидактик уены”***	1. Үз фикерләрен грамматик яктан дөрес итеп ике-өч сүздән торган гади җөмләләр белән белдерергә өйрәтү, гомуми ләштерү күнекмәсе булдыру, предметларны чынбарлыкта һәм рә сем дә танырга өйрәтү, предметларның билгеләнешен ачыклау, сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру. 2. Тәрбияче сорауларына гади җөмлә белән тулы җавап бирү осталыгын, игътибарны, сенсор тою сәләтен үстерү. 3. Гигиена күнекмәләре тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 121 бит.
Февраль	**1**	***“Машина һәм самолет”***	1. Балаларны уенчыкларның өлешләрен, төсен, формасын ае-рырга һәм атарга өйрәтү; исемнәрне сыйфатлар белән яраклаштыру күнекмәләре формалаштыруны дәвам итү; [у] сузык авазын әйтүдә күнектерү, сүзлекне активлаштыру; уенчыклар белән таныштыруны дәвам итү. 2. Балаларның нинди? кайда? нәрсә ташый? сорауларына төзек гади җөмләләр белән җавап бирү осталыгын, игътибарын үстерү. 3. Шофёр, очучы һөнәрләренә хөрмәт тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 123 бит.
	2	***“Мәрьямне табыйк”***	1. Балаларны кайда? кая? сорауларына җавап бирергә; сөйләмдә өстенә, артына, астына сүзләрен кулланырга өйрәтү. 2. Балаларның игътибарын, хәтерен үстерү. 3. Уен белән кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 125 бит.
	3	***“Кына гөле”***	1. Балаларны бүлмә гөле — кына һәм аның өлешләре белән таныштыру; сабак, яфрак, чәчәк сүзләре хисабына сүзлекләрен активлаштыру. 2. Балаларның зурлар белән аралашуына, аларны аңлауларына ирешү; күзәтүчәнлекләрен, игътибарларын үстерү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 126 бит.

			3. Бүлмә гөлләренә карата кызыксынучанлык, аларны карау теләге тәрбияләү.	
	4	***Бармак уены белән таныштыру. "Йорт хайваннары" уен күнегүе***	1. Халык авыз иҗаты белән таныштыруны дәвам итү, катлаулы булмаган фразаларны куллануда күнектерү, йорт хайваннарының исемнәрен ныгыту; мөгри, кычкыра, мияулый, өрә фигыльләре хисабына балаларның сүзлеген активлаштыру; [м], [у] авазларын дөрес әйтергә өйрәтү. 2. Хәтерне, кабул итү сәләтен, авазларны әйтү күнекмәләрен үстерү. 3. Халык авыз иҗатына, йорт хайваннарына карата кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 127 бит.
Март	1	***"Чуар тавык" әкиятен уку***	1. Балаларны халык авыз иҗаты әсәрләре белән таныштыруны дәвам итү, әкиятне тыңлау теләге тудыру; чуар, күкәй, алтын, гади, тычкан кебек сүзләр хисабына балаларның сүзлеген баету. 2. Тәрбияче башлаган җөмләне дәвам итү осталыгын, хәтерне, игътибарны, кабул итү сәләтен үстерү. 3. Әкият персонажларына карата кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 129 бит.
	2	***"Бүлмә гөлләре" (фикус, яран)***	1. Балаларның гади сорауларга җавап бирү осталыгын камилләштерү, бүлмә гөлләренең өлешләрен өйрәтү, аларның сыйфат билгеләрен белдерә торган сүзләр хисабына сүзлекне баету. 2. Гөлләр белән кызыксынуларын үстерү. 3. Гөлләрне караганда, өлкәннәргә ярдәм итү теләге тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 129 бит.
	3	***"Йөк машинасы"***	1. Машина, аның өлешләре турында белемнәрен арттыру, ком һәм аның үзлекләре белән таныштыру, машинаның төрен, өлешләрен, комның үзлекләрен белдерә торган исемнәр, сыйфатлар хисабына сүзлекне активлаштыру; [в], [п] авазларын дөрес әйтүдә күнектерү. 2. Кызыксынучанлыкны, кабул итү сәләтен үстерү. 3. Тәрбияче һәм яшьтәшләре белән аралашу теләге тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 131 бит.
	4	***"Язгы урманда"***	1. Кайда? нинди? сорауларына җавап бирергә өйрәтү; өстә, агач төбендә сүзләрен куллану хисабына сөйләмнең грамматик төзелешен камилләштерү; аваз ияртемнәрен дөрес әйтүдә күнектерү; [ш] авазының дөрес әйтелешен ныгыту, ел фасылларына бәйле табигатьтәге үзгәрешләр турында белемнәрен формалаштыруны дәвам итү. 2. Балаларның игътибарын, күзәтүчәнлеген үстерү. 3. Табигать объектларына сакчыл караш тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 132 бит.
Апрель	1	***"Бозау, бәрән, колын, кәҗә бәтие. Сез кайда?"***	1. Балаларның йорт хайваннары турындагы белемнәрен киңәйтү; бозау, бәрән, колын, кәҗә бәтие сүзләре хисабына сүзлекне баету һәм активлаштыру, тәрбияче күрсәтмәләрен үтәү осталыгы формалаштыру. 2. Игътибарны, хәтерне үстерү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 134 бит.

			3. Башкаларга ярдәм итү теләге, тыңлаучанлык, хайваннарга карата кайгыртучанлык тәрбияләү.	
	2	***“Балалар бакчасы ишегалдында”***	1. Исемнәр, фигыльләр, сыйфатлар хисабына сүз байлыгын үстерү, фигыльләрне һәм сыйфатларны исемнәр белән яраклаш тыру да күнектерү; балаларны бакча ишегалдында үсә торган үсемлекләр исеме бе лән таныштыруны дәвам итү, табигатьтәге сезонлы үзгәрешләр турын да белемнәрен киңәйтү. 2. Төсләрне, матурлыкны белдерүче сыйфатлар ярдәмендә сөйләм теле компонентларын үстерү. 3. Табигать объектларына карата кызыксыну, хезмәткә хөрмәт тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 136 бит.
	3	***“Кызыксынучан тел”***	1. Балаларны [т], [д], [к], [к] авазлары кергән аваз ияртемнәрен әйтергә өйрәтү; аваз ияртемнәрен калын һәм нечкә тавыш белән әйтүдә күнектерү; [т], [д], [к], [к] авазларының сүзләрдә, фразаларда дөрес әйтелешенә ирешү. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын үстерү. 3. Игътибарлылык тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 138 бит.
	4	***“Чуар тавык” әкиятен уку***	1. Балаларны халык авыз иҗаты әсәрләре белән таныштыруны дәвам итү, әкиятне тыңлау теләге тудыру; чуар, күкәй, алтын, гади, тычкан кебек сүзләр хисабына балаларның сүзлеген баету. 2. Тәрбияче башлаган җөмләне дәвам итү осталыгын, хәтерне, игътибарны, кабул итү сәләтен үстерү. 3. Әкият персонажларына карата кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 129 бит.
Май	**1**	***“Зоопарк”***	1. Җылы якта яшәүче кайбер хайваннар белән таныштыру; сөйләмдә исемнәрне берлек һәм күплек санда дөрес кулланырга өйрәтүне дәвам итү. 2. Сөйләшеп, әңгәмә корырга өйрәтү; кабул итү сәләтен, игътибарны үстерү. 3. Җылы як хайваннарына карата сакчыл караш тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 139 бит.
	2	***“Рәхмәт, җәй”***	1. Балаларны яшелчәләрне, җиләк-җимешләрне тәме буенча аерырга өйрәтүне дәвам итү; яшелчәләр, җиләк-җимешләр, агачлар турындагы белемнәрен киңәйтү. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны үстерү. 3.Игътибар белән тыңларга өйрәтү, табигатькә сакчыл караш тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 140 бит.
	3	***“Рәхмәт, җәй”***	1. Балаларны яшелчәләрне, җиләк-җимешләрне тәме буенча аерырга өйрәтүне дәвам итү; яшелчәләр, җиләк-җимешләр, агачлар турындагы белемнәрен киңәйтү. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны үстерү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 140 бит.

			3.Игътибар белән тыңларга өйрәтү, табигатькә сакчыл караш тәрбияләү.	

Әйләнә-тирә белән таныштыру

Аңлатма язуы

Туган телдә сөйләшергә өйрәтү гаиләдә башлана һәм мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә дәвам итә. Мәктәпкәчә учреждениеләр, мәгариф системасының беренче баскычы буларак, нәниләрне туган телгә өйрәтүдә башлангыч роль уйный.

Беренче кече яшьтәге төркем балаларының сөйләм эшчәнлеген оештыру системасы мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сөйләм эшчәнлеген оештыру системасыннан аерыла. Балаларны туган телгә өйрәтү һәм сөйләм үстерү әйләнә-тирә белән таныштыру процессында бара. Шушы үзенчәлекләрне исәпкә алып, кече яшьтәге балаларның сөйләмен үстерү эшчәнлеген оештырганда, әйләнә-тирә предметларны һәм күренешләрне танып белүдә нәрсә чыганак булып торуы игътибар үзәгенә алына.

I. Табигый шартларда табигать һәм социаль тирәлек белән турыдан-туры таныштыру

1. Табигатьне (күренешләрне һәм объектларны) күзәтү.
2. Предметлы дөнья белән таныштыру: предметлар һәм кораллар (исеме, сыйфаты, үзлекләре, эш-хәрәкәтләре).
3. Социаль күренешләр (үзе, якын кешеләр, өлкәннәр хезмәте турында күзаллаулар) белән таныштыру.

II. Образлы уенчыклар аша тирә-юнь белән таныш тыру

1. Уенчыклар карау.
2. «Тылсымлы» капчык», «Бу өйдә кем (нәрсә) яши?» дидактик уеннары, курчак белән дидактик уеннар.
3. Уеннар, күңел ачулар, уен-көлкеләр.
4. Йомыш кушулар (индивидуаль һәм кечерәк төркемнәргә бүлеп).

III. Рәсем сәнгате аша әйләнә-тирә белән таныштыру

1. Өстәлгә куела торган кечкенә рәсемнәрне, китаптагы иллюстрацияләрне, стенадагы картиналарны карау.
2. «Җанлы» кечкенә картиналар белән эшчәнлек.

IV. Нәфис сүз аша әйләнә-тирә белән таныштыру

1. Халык авыз иҗаты һәм матур әдәбият әсәрләре уку.
2. Тәрбияче белән бергә кыска әкиятләрнең эчтәлеген сөйләү.

V. Күрсәтмәлелектән башка, тирә-юнь белән таныштыру һәм сөйләм үстерү

1. Күрсәтмәлелектән башка һәм ситуациядән тыш, тәрбияченең сөйләве.
2. Балалар белән әңгәмәләр һәм сөйләшүләр.

Эшчәнлек төрләрендә сөйләм үсешенең сүзлек эше, сөйләмнең грамматик төзелеше өстендә эш, аваз культурасы тәрбияләү, бәйләнешле сөйләм үстерү, матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру бурычлары хәл ителә.

Матур әдәбият, халык иҗаты, күрсәтмәлелек, предметлар белән уен хәрәкәтләре, кошларның, җәнлекләрнең образларын имитацияләү — болар барысы да нәниләрне туган телгә өйрәтү- дә, аларның сөйләмен үстерүдә зур әһәмияткә ия.

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Укыту-методик әдәбият

Сентябрь	**1**	***“Чишенү бүлмәсен карау”***	1. Балаларны чишенү бүлмәсе, андагы җиһазлар белән таныштыру, төркемдәге (группадагы) бүлмәләрдә ориентлашу тәҗрибәсе туплау. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, диалогта катнашу теләген үстерү. 3. Җиһазларга сакчыл караш тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 32 бит.
	2	***“Йомшаккай бездә кунакта”***	1. Балаларның уенчыклар турындагы белемнәрен киңәйтү, тәрбияче сорауларына җавап бирү осталыгын формалаштыру, уенчык исемнәрен һәм аларның эш-хәрәкәтен белдерә торган сүзләр хисабына сүз байлыгын арттыру. 2. Тыңлау һәм сорауларга җавап бирү теләген үстерү. 3. Сөйләм этикетының гади формаларын (исәнләшү, саубуллашу) кулланырга гадәтләндерү, уенчыкларга сакчыл караш тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 33 бит.
	3	***“Йомшаккай тагын бездә кунакта”***	1. Уенчыкларны карарга һәм аларның аерым өлеш ләрен билге- ләргә өйрәтү, уенчыкларның исемнәрен, өлешләрен әйтү; төсен, хәрәкәтен белдерә торган сүзләрне актив сүзлеккә кертү. 2. Тәрбияче соравына кычкырып җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Сөйләм этикетының гади формаларын (исәнләшү, саубулла- шу) кулланырга гадәтләндерү, кызыклы уенчыклар белән уйнаудан тәм табу, шатлык хисләре тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 34 бит.
Октябрь	**1**	***“Көзге табигать”***	1. Балаларның көз (табигатьтәге үзгәрешләр, кешеләрнең киеме һ.б.) турында гади күзаллауларын формалаштыру. 2. Балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, тәрбиячене тыңлый белү осталыгын үстерү. 3. Көзге табигатькә соклану хисләре тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 41 бит.
	2	***“Җиләк-җимешләр”***	1. Тышкы билгеләре һәм тәме буенча җиләк-җимешләрне аерырга өйрәтү, җиләк-җимешләр һәм аларның уңышын җыеп алу турын да күзаллауларын киңәйтү, җиләк-җимешләрнең исемнәре һәм алар ның билгеләрен белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын үстерү. 2. Балаларның игътибарын, кабул итү һәм сенсор тою сәләтен,	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 43 бит.

			сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Балаларны сөйләм этикетының гади формаларын (исәнләшү, саубуллашу) куллана белергә гадәтләндерү, әйләнә-тирә табигать объектларына кызыксыну тәрбияләү.	
Ноябрь	**1**	***“Яшелчәләр: помидор, кыяр, кишер белән таныштыру”***	1. Балаларның помидор, кыяр, кишер турындагы белемнәрен ныгыту; помидор, кыяр, кишернең форма, төс, тәм үзенчәлекләре (кызыл, йомшак, шома, тәмле, сусыл, шар формасындагы помидор; яшел, каты, шома, кытыршы кыяр; шома, кызыл, тәмле, каты ки- шер) белән таныштыру. 2. Балаларның сенсор тою сәләтен, тәрбиячене ишетү һәм сорау- ларга җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Балаларны сөйләм этикетының гади формаларын (исәнләшү, саубуллашу) кулланырга гадәтләндерү, зурлар хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 47 бит.
	2	***“Рәсемдәге кошларны карау”***	1. Балаларда күгәрчен, саескан турында гомуми күзаллаулар булдыру, кошларга карата кызыксыну уяту. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, күзәтүчәнлеген һәм сүз байлыгын үстерү. 3. Кошларга карата мәрхәмәтлелек тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 49 бит.
Декабрь	**1**	***“Яшел чыршы”***	1. Балалар белән чыршыны бергәләп карау, яңа ел бәйрәме турындагы күзаллауларын киңәйтү һәм баету. 2. Балаларның «яңа ел бәйрәме» темасы буенча сүз байлыгын активлаштыру, тәрбияче соравына җавап бирү осталыгын, игътибарын, күзәтүчәнлеген, сенсор тою сәләтен үстерү. 3. Матурлыкны күрә һәм соклана белү хисләре, чыршы уенчыкларына карата сакчыл караш тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 63 бит.

	2	***“Чыршы бизибез”***	1. Балаларның яңа ел бәйрәме турындагы күзаллауларын баетуны дәвам итү. 2. Балаларның «яңа ел бәйрәме» темасы буенча сүзлеген активлаштыру, тәрбияче соравына җавап бирү осталыгын, игътибарын, күзәтүчәнлеген, сенсор тою сәләтен үстерү. 3. Чыршы уенчыкларына карата сакчыл караш тәрбияләү.	В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 65 бит.
Январь	**1**	***“Ап-ак кар ява”***	1. Балаларны кар һәм аның үзлекләре (ак төстә, эри, йомшак, салкын, җиңел) белән таныштыру, тәрбияче сорауларына җавап бирергә күнектерү. 2. Балаларның сүз байлыгын, игътибарын, күзәтүчәнлеген үстерү. 3. Кышкы табигатькә соклану хисе, бергәләп уйнау теләге тәр бияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 63 бит.
	2	***“Ләйлә суыктан курыкмый” (рәсем буенча)***	1. Рәсемне карарга, рәсемдә ясалган предметларны танырга, исемнәрен дөрес әйтергә өйрәтү; предметларны, эш-хәрәкәтне, төсне белдерә торган сүзләр ярдәмендә сүзлекне активлаштыру, рәсем эчтә леге буенча сорауларга җавап бирергә күнектерү. 2. Кабул итү сәләтен, игътибарны, хәтерне үстерү. 3. Сюжетлы рәсемнәр карарга теләк уяту.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 70 бит.
Февраль	**1**	***“Күгәрченнәр, чыпчыклар — безнең нәни кошчыклар”***	1. Мәйданчык тагы җимлеккә килгән кошларны күзәтү, исемнәрен әйтү; гөр-гөр, чырык-чырык, кар-кар аваз ияртемнәрен ачык итеп әйтер гә күнектерү; томшык, сикерә, гөрлиләр, җим, чүплиләр, чырыл дый, җитез, өлгер сүзләре хисабына сүзлекне баету. 2. Балаларның игътибарын, күзәтүчәнлеген, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Кошлар турында кайгырту, аларга ярдәм итү теләге тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 71 бит.

	2	***“Безнең әтиләр” (сюжетлы рәсемнәр карау)***	1. Балаларны әтиләр һөнәренә кагылышлы сюжетлы кечкенә рәсемнәрне карарга, аларның эчтәлеген аңларга өйрәтү; эш-гамәлләрне белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын үстерү. 2. Балаларның игътибарын, хәтерен, фикерләвен, куелган сорауларга кыска җөмлә белән җавап бирү осталыгын, сүз байлыгын үстерү. 3. Төрле һөнәр кешеләренә һәм әтиләр хезмәтенә карата кызыксыну уяту.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 73 бит.
Март	**1**	***“Безнең әниләр” (сюжетлы рәсемнәр карау)***	1. Балаларны әниләр һөнәренә кагылышлы сюжетлы кечкенә рәсемнәрнең эчтәлеген аңларга өйрәтү; эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын үстерү. 2. Балаларның кабул итү сәләтен, куелган сорауларга кыска җөмлә белән җавап бирү осталыгын, игътибарын үстерү. 3. Төрле һөнәр кешеләренә һәм әниләр хезмәтенә карата кызык- сыну, хөрмәт тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 79 бит.
	2	***“Яз, яз килә...”***	1. Балаларга язгы күренешләр (кар эри, тамчы тама, кояш җылыта, сулар җыела) турында башлангыч белемнәр бирү, сүз байлыгын киңәйтү һәм активлаштыру. 2. Балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын үстерү. 3. Табигатьтәге язгы күренешләр белән кызыксындыру.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 83 бит.
Апрель	**1**	***“Җәнлекләр урманда яшиләр”***	1. Җәнлекләр турында балаларның белемнәрен киңәйтү һәм ныгыту, җәнлекләрне таный һәм исемнәрен атый белергә өйрәтү. 2. Балаларның диалогик сөйләмен активлаштыру, фикерләвен, мөстәкыйльлеген үстерү. 3. Җәнлекләр белән кызыксындыру.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 85 бит.

	2	***“Сыерчыклар, карлыгачлар килде” (рәсемнәр карау)***	1. Балаларны үзләренә таныш кошларны рәсемнән танырга һәм исемнәрен әйтергә өйрәтү; балаларның сүз байлыгын арттыру, сүзлеккә сыерчык, сыерчык оясы, карлыгач сүзләрен кертү. 2. Игътибарны, күзәтүчәнлекне, тәрбияче белән аралашу, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Кошлар һәм табигать белән кызыксынуларына ирешү, кошларга карата мәрхәмәтлелек, кайгыртучанлык тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 86 бит.
Май	**1**	***“Йорт хайваннары”***	1. Балаларның йорт хайваннары (сыер, ат, песи, эт) турындагы белемнәрен (кайда яшиләр, нәрсә ашыйлар) киңәйтү, хайваннарның исемнәрен, хәрәкәтләрен әйтергә күнектерү. 2. Сүзлекне баету, тәрбияченең сорауларына җавап бирү, мөстәкыйльлек һәм активлык күрсәтү теләген үстерү. 3. Йорт хайваннарына карата кызыксыну тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 91 бит.
	2	***“Балалар тавык һәм чебиләр ашата” (рәсем буенча)***	1. Балаларны рәсемне карарга, эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә, тәрбияче һәм иптәшләренең сөйләгәннәрен тыңларга өйрәтүне дәвам итү. 2. Сөйләмне томшык, тавык, чебиләр, табак кебек сүзләр хисабына баету, игътибарны, хәтерне, образлы фикерләүне үстерү. 3. Йорт кошларына карата мәрхәмәтлелек тәрбияләү.	Ф. В. Хәзрәтова, Туган телдә сөйләшәбез, 92 бит.

Төзү эшчәнлеген үстерү

Аңлатма язуы

Безнең 3 нче номерлы “Кояшкай” балалар бакчасының беренче кечкенәләр төркеме танып белү- фәнни тикшерү һәм төзү эшчәнлеге үсешен Н. Е. Вераксның “Туганнан алып мәктәпкә кадәр”, Л. А. Парамонованың “2-3 яшьлек балалар белән аң- белемне җәелдерүче шөгыльләр” программасы аша тормышка ашыра.

Танып белү – фәнни тикшерү һәм төзү эшчәнлеге үсешенең эчтәлеге балаларның төзү ысулларына ия булуын үстерүгә, акыл ихтыяҗларының үсешенә юнәлтелгән. Бу максатларга түбәндәге мәсьәләләрне чишү аша ирешелә:

Ел ахырына беренче кечкенәләр төркеме балалары үзләштерәләр:

-төзелеш материалы кисәкләренең төп формасын аералар.
-тәрбиче ярдәмендә күпчкелек формаларны кулланып,төрле төзелешләр төзиләр.
-үзләре төзегән корылма янында уен оештыралар.
- бертөрле әйберләрне бер төркемгә җыялар.
-бер һәм күп әйберләрен аералар.
- зур һәр кечкенә әйберләрне аералар, аларның размерын атыйлар.
- шар белән кубны таныйлар.

Беренче кечкенәләр төркемендә төзү – оештырылган белем бирү эшчәнлеге атнага 1 тапкыр, 10 минут вакыт белән үткәрелә.

Милли – региональ компонент оештырылган белем бирү эшчәнлегенең бер өлеше булып тормышка ашырыла/ татар халык уеннары, җырлары, әйтенүләр, үзе яши торган шәһәр турында альбомнар кулланыла.

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Милли – региональ компонент	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	**1**	***“Тылсымлы кирпечләр”***	Балаларны төзү материаллары белән таныштыру. Балаларда кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 13 бит.
	2	***“Алсу белән әтәч”***	Төзү материаллары белән таныштыруны дәвам итү. Кирпеч, кубик сүзләрен ныгыту. Балаларда кызыксыну уяту.	Әтәч турында табышмак	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 26 бит.
Октябрь	**1**	***“Алсу бакчадан кайта”***	Поезд төзергә өйрәтү, төзелеш матералларын аерырга өйрәтү: кубик, кирпеч, призма.	Уен “Тигез юл буйлап”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 65 бит.

	2	***“Алсуның бүлмәсе”***	Таныш булган детальләрне (кубик, кирпеч, призма) берләштереп гади конструкцияләр төзүне (урындык, өстәл, диван, кровать) дәвам итү. Аерым өлешләрен әйтә белүләренә ирешү. Конструкцияләрне дөрес итеп урнаштырырга өйрәтү.	Уен “Уңган балалар”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 93 бит.
Ноябрь	**1**	***“Алсуның курчакларына өй”***	Төзелеш материаллары белән эшләүгә кызыксыну уяту. Кирәкле детальләрне сайларга, төзелешләрне сүтергә һәм җыеп куярга өйрәтү. Балаларның сүз байлыгын үстерү: зур – кечкенә, куй – ал, сүт.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 13 бит.
	2	***“Беренче кар”***	Йомшак кәгазьне түгәрәккә тәгәрәтергә өйрәтү. Карны күзәткән тәэсирләрен ныгыту. Сүз байлыгын үстерү: ак, йомшак, кар ява.	Уен “Кар бөртекләре”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 158 бит.
Декабрь	**1**	***“Тау шуабыз”***	Төзү материалларына кызыксыну уяту. Тәрбияче әйтүе буенча кирәкле төзү материалларын сайлап алуларына ирешү. Сүз байлыгын үстерү: зур – кечкенә, куй – ал, сүт.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 174 бит.
	2	***“Чыршыга гирляндалар”***	Чыршыга гирляндалар ясарга кызыксыну уяту. Пөхтә һәм тырышып эшләүләренә ирешү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 202 бит.
Январь	**1**	***“Кар бабай”***	Кәгазь белән төзүгә кызыксыну уяту. Төрле зурлыктагы йомарламнар ясарга өйрәтү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 229 бит.
	2	***“Машиналарга күпер”***	Үрнәк буенча төзергә өйрәтү, төзелеш материалларын кабатлау.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 258 бит.

Февраль	**1**	***“Автобуста барабыз”***	Төзелеш материаллары белән эшләүгә кызыксыну уяту. Төзүгә кирәкле детальләрне сайлап алырга өйрәтү. Сүз байлыкларын үстерү: тукталыш, машина йөртүче, автобус.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 272 бит.
	2	***“Самолет ясыйбыз”***	Үрнәк буенча самолет ясарга өйрәтү. Аларның өлешләрен, төсләрен әйтүләренә ирешү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 315 бит.
Март	**1**	***“Театр”***	Өйрәнгән төзелешләрне (койма, скәмия, диван), детальләрне (кирпеч, кубик) ныгыту. Аларның формаларын, төсләрен, зурлыкларын әйтергә өйрәтү. Төзелеш белән уйнауларына ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 343 бит.
	2	***“Паркта”***	Балаларны биек һәм тәбәнәк капкалар ясарга өйрәтү. Фонтан турында күзаллауларын ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 362 бит.
Апрель	**1**	***“Кошларга оя”***	Тәрбияченең сөйләве буенча кирәкле детальләр алып төзергә өйрәтү. Төзелешне сүтергә һәм тартмага җыеп куюларына ирешү. Сүз байлыгын үстерү: яз килде, кошлар очып килделәр.	Уен “Кошлар”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 397бит.
	2	***“Алсу көймәдә йөзә”***	Төрле детальләрдән көймә төзергә өйрәтү. Аларның формаларын, төсләрен, зурлыкларын аерырга өйрәтү. Сүз байлыгын үстерү: көймә, яз килде.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 411 бит.
Май	**1**	***“Бакчага ял итергә барабыз”***	Тәрбияче ярдәме белән таныш булган төзелешләрне төзү: поезд, скәмия, тукталыш; ясаган әйберләр белән уйнау теләге уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 457 бит.

	2	***“Алсуның йорты бакчада”***	Өйрәнгән төзелешләрне (койма, өстәл, урындык һ.б.), төзү материалларын (кубик, призма, кирпеч) кабатлау.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 486 бит.

Рәсем ясау
Аңлатма язуы

Нәфис эстетик үсеш өлкәсенең ***рәсем ясау бүлеге*** беренче кечкенәләр төркемендә (оештырылган белем бирү эшчәнлеге үсешен) түбәндәге программалар аша тормышка ашырабыз:

1) Н.Е.Вераксаның “Туганнан алып мәктәпкә кадәр” программасы,

2) Л.А.Парамонованың “2-3 яшьлек балалар белән аң-белемне җәелдерүче шөгыльләр” китаплары аша тормышка ашырыла.

Рәсем үсешенең эчтәлеге әйләнә-тирә чынбарлыгының эстетик ягы формалашуга, үз -узен курсәтүдә, балаларның ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлтелгән.

Бу максатларга тубэндэге мәсьәләрне чишу аша ирешелә:

Балаларның нәтижәле рәсем эшчәнлегенең үсеше, сэнгать ижатына тарту.

Нәфис эстетик үсеш өлкәсенең ***рәсем ясау бүлеге*** мәктәпкәчә яшьтәге балаларда әйләнә-тирәдәге матурлыкка кызыксыну уятуны һәм үз-үзләрен күрсәтү ихтыяҗларын канәгатьләндерүне формалаштыру максатларын тормышка ашыруга юнәлтелә һәм *белем бирү бурычларын* билгели:

Ел ахырына беренче кечкенэлэр теркеме узлэштерәләр:

— Карандашлар, фломастерлар, буяу һәм пумала белән рәсем ясаганны беләләр.
— Кызыл, зәңгәр, яшел, сары, ак, кара төсләрне аералар.

Беренче кечкенәләр теркемендә рәсем-оештырылган белем биру эшчәнлеге атнага 1 тапкыр, сишәмбе кенне 10 минут вакыт белән үткәрелә.Милли – региональ компонент оештырылган белем бирү эшчәнлегенең бер өлеше булып тормышка ашырыла (татар халкының киемнәре һәм бизәкләре, халык уенчыклары, җырлы-биюле уеннары, шигырьләре, эндәшләре, такмаклары, табышмаклары, санамышлары, җырлары, әкиятләре кулланыла).

Ай	**Атна**	**Тема**	**Программа эчтәлеге**	**Милли – региональ компонент**	**Укыту-методик әдәбият**

Сентябрь	**1**	***“Төсле карандашлар”***	Балаларны төсле карандашлар белән таныштыру. Карандаш тоту ысулын аңлату. Кәгазьгә каты басарга ярамаганлыгын әйтү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 14 бит
	2	***“Аюга шарлар бүләк итәбез”***	Балаларда шарлар ясау теләге уяту, карандашларны дөрес тотарга өйрәтү. Кәгазь битен ертмаска кирәклеген аңлату.	Аю турында шигырь уку	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 27 бит
	3	***“Буяулар белән танышыбыз”***	Балаларны яңа материал – буяу һәм пумала белән таныштыру. Буяу ысулын аңлату һәм күрсәтү. Балаларда кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 41 бит
	4	***“Көзге яфраклар”***	Көзге табигатьне күзәтергә кызыксыну уяту. Буяулар белән танышуны дәвам итү. Басып алу ысулы белән таныштыру.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 54 бит
Октябрь	**1**	***“Яңгыр ява”***	Карандашка йомшак һәм каты басып ясап, яңгыр ясарга өйрәтү. Овал форма белән таныштыру.	Әйтенү “Яңгыр, яу!”.	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 67 бит
	2	***“Машиналар юлдан бара”***	Кәгазь битенә дөрес иттереп киң горизонталь сызыклар (юл) ясарга өйрәтү. Төсләрне (кызыл, сары) ныгыту, буяу белән дөрес куллануларына ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 81 бит
	3	***“Керпегә алмалар”***	Образга карата һәм түгәрәк формалы әйберләр ясауга кызыксыну уяту, мөстәкыйль рәвештә карандашның төсен сайлау, рәсемне тулылындырырга өйрәтү.	Керпе турында табышмак	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 94 бит
	4	***“Күңелле петрушкалар”***	Буяу белән ясауга кызыксыну уяту, уен персонажларына яхшы караш тәрбияләү һәм аларга булышу теләге уяту. Кәгазьгә төрле төсмерләр ясарга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 106 бит
Ноябрь	**1**	***“Көзге урманда кем яши?”***	Тирә-юнь табигатьтәге үзгәрешләр, урманда яшәүчеләр белән таныштыру. Коелган яфраклар, соры болытлар, яңгыр, җәнлекләрнең эзләрен буяу белән ясарга өйрәтү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет,

					120 бит
	2	***“Күлмәк бизибез”***	Кәгазь битенә бизәкләр ясарга өйрәтү, төсле буяулар белән кулланырга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 134 бит
	3	***“Курчакларга палас”***	Кәгазь битен төсле сызыклар белән бизәргә өйрәтү. Балаларда кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 148 бит
	4	***“Песиләр йомгаклар белән уйныйлар”***	Төсле карандашлар кулланып, кәгазь битенең төрле җирендә спираль формасы ясарга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 159 бит
Декабрь	**1**	***“Кар оча”***	Табигатьтәге кышкы үзгәрешләргә кызыксыну уяту. Тап ярдәмендә кар ясарга өйрәтү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 175 бит
	2	***“Күңелле цирк”***	Балаларның күзаллауларын ныгыту, буяуның төсләрен мөстәкыйль рәвештә сайлауларына ирешү. Буяу белән пөхтә эшләргә, пумаланы юып куярга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 189 бит
	3	***“Матрешкалар бәйрәмгә бара”***	Төсле кәгазьне якты төсләр белән бизәргә, кәгазьгә тигез урнаштырырга өйрәтү. Буяу белән пөхтә куллануларына ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 203 бит
	4	***“Яңа ел чыршысы”***	Балаларда шатлыклы кәеф булдыру. Чыршы ботакларына төрле төсле утлар ясарга өйрәтү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 217 бит
Январь	**1**	***“Кышкы урманда”***	Ертып алу алымы белән таныштыру. Мөстәкыйль рәвештә кәгазьгә дөрес урнаштытырга өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен, моторикаларын ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 230 бит
	2	***“Шариклар”***	Балаларның күзаллауларын үстерү, мөстәкыйль рәвештә түгәрәкләр ясауны ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет,

					244бит
	3	***“Әтәчкәй”***	Геройга дуслык хисләре тәрбияләү. Мөстәкыйльлек, актив эшчәнлек тәрбияләү. Өйрәнгән алымнарны кулланып буяу һәм пумала белән эшләүләрен ныгыту.	Уен “Әтәч”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 259 бит
Февраль	**1**	***“Рәсемне ясап бетер”***	Хайваннарга карата дуслык хисләре тәрбияләү. Мөстәкыйль рәвештә рәсемне ясап бетерергә, төсләрне сайларга өйрәтү. Балаларның күзаллауларын ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 273 бит
	2	***“Матур паласлар”***	Әзер формаларны (палас) сайлап алырга өйрәтү. Сызыклар, нокталар, түгәрәкләр, чәчәкләр, яфраклар ясарга; кәгазьне өлешчә буярга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 287 бит
	3	***“Бәйрәмчә салют”***	Бәйрәмчә салютка карата кызыксыну уяту. Төрле төсле буяулар кулланып, рәсемне ясап бетерергә өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 302 бит
	3	***“Кошларга оя”***	Кошларга карата кайгыртучанлык хисе уяту. Кәгазь белән эшләүне ныгыту.	Уен “Кошлар”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 316 бит
Март	**1**	***“Әниемә чәчәкләр”***	Якын кешеләргә карата дуслык хисе тәрбияләү. Әнигә бүләк ясарга кызыксыну уяту. Мөстәкыйль рәвештә төрле төсләр кулланып буяу белән ясарга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 329 бит
	2	***“Песинең өе”***	Элементар бизәкләр белән рәсемне тулыландырырга өйрәтү. Рәсемгә карата кызыксыну уяту.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 344 бит
	3	***“Дусларыма рәсемнәр”***	Әйләнә-тирәдәге кешеләргә дусларча караш тәрбияләү. Дусларга ярдәм итү теләге булдыру. Мөстәкыйль рәвештә рәсем ясауларын булдыру.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 364 бит
	4	***“Яз килде”***	Табигатьтәге үзгәрешләрне күзәтүләренә ирешү. Коллектив эшкә кызыксыну уяту. Буяу белән пөхтә эшләүләренә ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет,

					381 бит
Апрель	**1**	***“Тамчы тама...”***	Табигатьтәге үзгәрешләргә кызыксыну уяту. Язгы тамчылырны, тамчы бозын ясарга өйрәтү. Буяу белән пөхтә эшләүләрен булдыру.	Уен “Тамчы там, там”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 399 бит
	2	***“Кояшкай”***	Кызыл, сары, кызгылт сары төсе белән кояш нурларын күрсәтә белергә өйрәтү. Кәгазь битенең уртасына ясарга өйрәтү.	шигырь уку	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 412 бит
	3	***“Үләннәр үскәннәр...”***	Тирә-юньне күрсәтүгә кызыксыну уяту. Язгы үзгәрешләрне (үлән, кояш) ясарга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 428 бит
	4	***“Яшел суган үскән”***	Суганны буяу белән ясау теләге уяту. Кәгазь битендә дөрес урнаштырырга һәм пөхтә итеп эшләргә өйрәтү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 443 бит
Май	**1**	***“Агач утыртабыз” (коллектив эш)***	Табигатькә карата сакчыл караш тәрбияләү. Агачның кәүсәсен, ботакларын, беренче яфракларын ясарга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 459 бит
	2	***“Тузганаклар (одуванчики)” (дәвамы)***	Табигатькә һәм тирә-юньгә карата сакчыл караш тәрбияләү. Зур кәгазь битендә тузганаклар ясарга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 474 бит
	3	***“Коңгызлар (божья коровка)” (дәвамы)***	Табигатькә карата сакчыл караш тәрбияләү. Кызыл һәм кара буяуны кулланып коңгызлар ясарга өйрәтү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 488 бит

Әвәләү

Аңлатма язуы

Балалар рәсем сәнгате эшчәнлеге белән унышлы шөгыльләнсеннәр өчен аларның яшь үзенчәлекләренә хас булган шартларны истә тотарга

кирәк:

Бу максатларга түбәндәге мәсьәләрне чишу аша ирешелә: Балаларның нәтижәле әвәләү эшчәнлегенең үсеше, сәнгать ижатына тарту.

Ел ахырына беренче кечкенәләр төркеме узләштерәләр: Балчык, төсле пластилиннар, камыр белән эшләгәнне беләләр, төсләрне аералар.

Беренче кечкенәләр төркемендә әвәләу - оештырылган белем бирү эшчәнлеге атнага 1 тапкыр 10 минут вакыт белән үткәрелә.

Милли региональ-компонент оештырылган белем бирү эшчәнлегене бер өлеше булып тормышка ашырыла. (Татар халкыныц жырлы-биюле уеннары, шигырьләре: санамышлары, жырлары кулланыла.

Программа бүлекләр буенча предметара бәйләнешне тормышка аштыруны исәпкә алып тезелде:

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Милли – региональ компонент	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	**1**	***“Пластилин белән танышабыз”***	Балаларга яңа материал – пластилин белән таныштыру. Зур кисәктән кечкенәне өзеп алырга өйрәтү, уч арасында тәгәрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 18 бит
	2	***“Тиенгә чикләвекләр”***	Балаларда әвәләүгә кызыксыну уяту. Зур кисәктән кечкенәне өзеп алып түгәрәк хәрәкәтләр ярдәмендә әвәләргә өйрәтү. Балаларның кул хәрәкәтләрен үстерү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 30 бит
	3	***“Кошларга җим бирәбез”***	Кечкенә түгәрәкләр әвәләргә өйрәтү, түгәрәк хәрәкәтләрне ныгыту. Кошларга карата миһербанлык тәрбияләү.	Уен “Кошлар”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 44 бит
	4	***“Гөмбәләр җыябыз”***	Әвәләүгә карата кызыксыну уяту. Ике өлешне тоташтырырга өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен үстерү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 57 бит
Октябрь	**1**	***“Куянга кишерләр”***	Ике уч арасында пластилинны тәгәрәтергә өйрәтү, пөхтә эшләүләрен ныгыту. Әкият героена кызыксыну һәм ярдәм күрсәтү теләге уяту.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 71 бит
	2	***“Алмалар***	Балаларда табигатьтәге үзгәрешләргә кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова,

		җыябыз”	Түгәрәк хәрәкәтләр белән пластилинны тәгәрәтергә, алма ясарга өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.		Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 84 бит
	3	***“Бабай шалкан утырткан”***	Таныш булган “Шалкан” әкиятендәге вакыйгага кызыксыну уяту. Түгәрәк форманы әвәләргә өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 97 бит
	4	***“Клиндерләр пешерәбез”***	Кечкенә баганалар тәгәрәтеп йөзек формасында ябыштырып клиндерләр ясарга өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 110 бит
Ноябрь	**1**	***“Куянга өй ясыйбыз”***	Әкият героена (куянга) карата кайгырту һәм дуслык хисләре тәрбияләү. Кечкенә баганалар әвәләп аларны тоташтырырга өйрәтү.	Уен “Ак куянкай”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 124 бит
	2	***“Алсуның туган көне”***	Сюжетны дәвам итергә күнектерү. Туры, түгәрәк хәрәкәтләр белән әвәләү алымнарын кабатлау. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.	Уен “Ак калач”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 137 бит
	3	***“Пирамидка”***	Кечкенә баганаларны тоташтырып йөзек формасы ясарга өйрәтү. Мөстәкыйль рәвештә төрле төсләр сайлауны, зур һәм кечкенә йөзекләр әвәләүне ныгыту. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 151 бит
	4	***“Йомры икмәк”***	“Йомры икмәк” әкиятенә кызыксыну уяту. Түгәрәк хәрәкәтләр белән шар формасы ясарга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 163 бит
Декабрь	**1**	***Безнең Алсу бик кечкенә”***	Ике өлештән торган фигура ясарга, аны тоташтырырга өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 179 бит
	2	***“Күмәч пешерәбез”***	Түгәрәк хәрәкәтләр белән әвәләүне, бармаклар белән ябыштырып куюны ныгыту.	Уен “Ак калач”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 193 бит
	3	***“Чыршыны***	Яңа ел бәйрәменә, чыршыны бизәүгә кызыксыну уяту.	Табышмак	Л.А.Парамонова,

		бизибез”	Төсле пластилиннан йөзек формалары, түгәрәкләр әвәләп гирлянда ясарга өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.	әйтү	Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 207 бит
	4	***“Озынколак”***	Әкият героена дуслык хисләре тәрбияләү һәм аны әвәләү теләге булдыру. Аерым кисәкләрдән куян әвәләргә өйрәтү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 220 бит
Январь	**1**	***“Безгә кем килгән?”***	Таныш булган персонажга кызыксыну уяту. Төрле зурлыктагы йомарламнар әвәләп, аларны тоташтырырга һәм үзенчәлекле детальләр белән (күз, борын, сәдәф һ.б.) тулыландырырга өйрәтү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 235 бит
	2	***“Кышкы күңел-ачу”***	Түгәрәк һәм туры хәрәкәтләр белән пластилинны әвәләргә өйрәтү. Фигуралар ясауга кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 249 бит
	3	***“Уенчыклар бүләк итәбез”***	Уен геройларына дуслык хисләре тәрбияләү. Әвәләү алымнарын ныгыту. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 263 бит
Февраль	**1**	***“Безнең дүртаяклы дусларыбыз”***	Хайваннарга карата дуслык хисләре тәрбияләү. Мөстәкыйль рәвештә хайваннар әвәләүләренә, пөхтә эшләүләренә ирешү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 277 бит
	2	***“Песи белән маэмайга савытлар”***	Зур кисәктән өзеп алу алымын ныгыту. Хайваннарга карата кайгыртучанлык күрсәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 292 бит
	3	***“Кошларга җимлек”***	Өйрәнгән әвәләү алымнарын кулланып кошларга җимлекләр әвәләргә өйрәтү. Кошларга кайгыртучанлык тәрбияләү.	Уен “Кошлар”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 316 бит
	4	***“Кошлар очып килделәр”***	Өйрәнгән әвәләү алымнарын кулланып кошларны әвәләргә өйрәтү. Әвәләгән кошлар белән уйнарга кызыксыну уяту.	Уен “Кошлар”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 320 бит
Март	**1**	***“Әниемә***	Якын кешеләргә мөхтәрәм хисе тәрбияләү.	Уен	Л.А.Парамонова,

		коймаклар”	Өйрәнелгән әвәләү алымнарын кулланып коймак ясарга өйрәтү.	“Коймаклар”	Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 334 бит
	2	***“Песиләр качыш уйныйлар”***	Түгәрәк йомарламнардан песи гәүдәсен ясарга өйрәтү. Колаклар, койрык, аякларын күрсәтүләренә ирешү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 351 бит
	3	***“Песинең йорты”***	Тәгәрәтү алымын кулланып скәмия, баскыч ясарга өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 369 бит
	4	***“Менэ нинди боз сеңгелэре”***	Табигатькә кызыксыну уяту. Сак караш тәрбияләү. Боз сөңгеләре нечкә, калын итеп ясауны булдыру.	Уен “Тамчы там, там”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет,
Апрель	**1**	***“Күңелле чыпчыклар”***	Әйләнә-тирә белән танышу барышында күзәтүчәнлек, тере табигатькә карата сакчыл караш тәрбияләү. Зур һәм кечкенә кисәктән мөстәкыйль рәвештә кошлар әвәләргә өйрәтү.	Уен “Кошлар”	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 403 бит.
	2	***“Кошларга оя”***	Кошларга карата сакчыл караш тәрбияләү. Өйрәнгән белемнәрен кулланып кошларга оя ясарга өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 417бит
	3	***“Кошлар оя ясыйлар”***	Табигатькә мәхәббәт хисе, кошларга карата сакчыл караш тәрбияләү. Кошларга оя ясау теләге уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 433 бит
	4	***“Ат”***	Дымков атын ясарга һәм аны бизәргә өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен үстерү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 448 бит
Май	**1**	***“Казлар”***	Өйрәнгән белемнәрен кулланып бер кисәктән каз ясарга өйрәтү. Кул хәрәкәтләрен үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет,

					463 бит
		“Әкәм-төкәм”	Әкәм-төкәмне спираль формасында әвәләргә өйрәтү. Хайваннарга карата сакчыл караш тәрбияләү.	Табышмак әйтү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 478 бит
	2	***“Ял итергә барабыз”***	Өйрәнгән белемнәрен кулланырга өйрәтү, төсләрне кабатлау.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет, 493 бит

2.1. Содержание УМК «Туган телдә сөйләшәбез»
(авторы для детей 2-3 Хазратова Ф.В., Шарафетдинова Г.З.)

В соответствии с Законом Республики Татарстан № 16 от 03.03.2012 г. «О государственных языках Республики Татарстан и других языках в Республике Татарстан» и приказом Министерства образования и науки Республики Татарстан № 463 от 29.06.2001 г. «О мерах по улучшению изучения родного, татарского, русского языков в ДОУ»:

Языковая среда имеет развивающий характер. Понятие языковой развивающей среды включает как собственно **языковое окружение** (языковую среду), так и **предметно-развивающую среду** ребенка.

В рамках реализации Стратегии развития образования в Республике Татарстан на 2010 – 2015 годы «Киләчәк» творческой группой , созданной Министерством образования и науки Республики Татарстан, разработаны новые учебно-методические комплекты по обучению детей двум государственным языкам в дошкольных образовательных учреждениях на основе современных эффективных образовательных технологий.

УМК включает в себя:

- комплект по обучению детей татар родному татарскому языку (учебно-методические пособия, ы, демонстрационный, раздаточный материал к занятиям, сборник художественных произведений для чтения детям на родном языке, аудио-видеоматериалы мультимедиа);

Цель обучения родному языку:

- развитие речевых способностей и умений, культуры речевого общения, разработка способов овладения дошкольниками навыками практического общения в различных жизненных ситуациях, формирование предпосылок чтения и письма.
- положение о формировании у дошкольников элементарного осознания явлений языка и речи, о необходимости лингвистического развития в дошкольном детстве.

Речевую деятельность можно передать в следующих положениях:

- речь ребенка развивается в ходе генерализации (обобщения) языковых явлений, восприятия речи взрослых и собственной речевой активности;
- язык и речь представляют собой своеобразный «узел», в который «сплетаются»
- различные линии психического развития – развитие мышления, воображения, памяти, эмоций;
- ведущим направлением в обучении родному языку является формирование языковых обобщений и элементарного осознания явлений языка и речи;
- ориентировка ребенка в языковых явлениях определяет условия для самостоятельных наблюдений за языком, для саморазвития речи, придает речи творческий характер.

Речевое развитие проходит в три этапа.

I этап

Довербальный - приходится на первый год жизни. В этот период в ходе довербального общения с окружающими складываются предпосылки развития речи. Ребенок не умеет говорить. Но складываются условия, обеспечивающие овладение речью ребенком в последующем. Такими условиями является формирование избирательной восприимчивости к речи окружающих - предпочтительное выделение ее среди других звуков, а также более тонкая дифференцировка речевых воздействий по сравнению с другими звуками. Возникает чувствительность к фонематическим характеристикам звучащей речи. Довербальный этап развития речи завершается пониманием ребенком простейших высказываний взрослого, возникновением пассивной речи.

II этап

Переход ребенка к активной речи. Он приходится обычно на 2 год жизни. Ребенок начинает произносить первые слова и простейшие фразы, развивается фонематический слух. Большое значение для своевременного овладения ребенком речью и для нормального темпа ее развития на первом и втором этапах имеют условия общения со взрослым: эмоциональный контакт между

взрослым и ребенком, деловое сотрудничество между ними и насыщенность общения речевыми элементами.

II этап

Совершенствование речи как ведущего средства общения. В ней все точнее отражаются намерения говорящего, все точнее передается содержание и общий контекст отражаемых событий. Происходит расширение словаря, усложнение грамматических конструкций, четче становится произношение. Но лексическое и грамматическое богатство речи у детей зависит от условий их общения с окружающими людьми. Они усваивают из слышимой ими речи только то, что необходимо и достаточно для стоящих перед ними коммуникативных задач.

Основные задачи обучения родному языку	
Словарная работа	1. В первую очередь, за счёт общеупотребляемой лексики (название предметов, их действия, свойства и др.) обогащается словарь. 2. Конкретизация словаря. Показать пример, многократно повторять слова. 3. Активизация словаря.
Формирование грамматического строя речи	Правильная и грамотная речь воспитателя, взрослых, использование упражнений по словообразованию.
Звуковая культура речи	Речевое дыхание, развитие артикуляционного аппарата, слуховое восприятие и другие компоненты.
Работа по воспитанию	
Связная речь	Диалогическая и монологическая формы речи
Ознакомление с художественной литературой и с народным творчеством	1. Формирование целостного восприятия мира. 2. Развитие литературной речи. 3. Развитие эстетического вкуса и восприятия литературных произведений.

Основная цель УМК «Туган телдә сөйләшәбез»
- формирование правильной устной родной речи детей дошкольного возраста.

УМК методические пособия по обучению родному (татарскому) языку и развитии речи детей дошкольного возраста включает:

- Пояснительная записка
- Тематический план деятельности
- Краткое содержание организации деятельности
- Конспекты интегрированной деятельности:

Первая младшая группа – 106

- Диагностический материал в каждой возрастной группе
- Аудиозаписи, серии картин.

2.2. Региональная программа «Радость познания» - “Сөенеч”

«Сөенеч» – «Радость познания» - региональная образовательная программа дошкольного образования (далее - Программа) разработана в соответствии с Федеральным законом «Об образовании в Российской Федерации» № 273 от 29.12.2012, Законом РТ от 22 июля 2013 года № 68-ЗРТ «Об образовании» (ред. от 06.07.2016), законом РТ «О государственных языках Республики Татарстан и других языках в Республике Татарстан» № 1560-XII от 08.07.1992 (ред. от 12.06.2014) и Федеральным государственным образовательным стандартом дошкольного образования, утверждённым Приказом Минобрнауки РФ № 1155 от 17.10.2013 (далее - ФГОС ДО).

Программа основывается на положениях фундаментальных исследований отечественной психолого-педагогической науки о закономерностях развития и саморазвития ребёнка дошкольного возраста, ведущей роли обучения в его развитии, о личностном и деятельностном подходах (А.Г. Асмолов, Л.С. Выготский, П.Я. Гальперин, В.В. Давыдов, А.В. Запорожец, А.Н. Леонтьев, Н.Н. Поддъяков, С.Л. Рубинштейн, Д.И. Фельдштейн и др.), научных исследований, практических разработок и методических рекомендаций, содержащихся в трудах ведущих специалистов в области современного дошкольного образования, иных нормативных правовых актов, регулирующих деятельность системы дошкольного образования.

Программа разработана в соответствии с культурно-историческим подходом к проблеме развития детей дошкольного возраста (Л.С. Выготский, В.Т. Кудрявцев), который предполагает создание в Организации условий, обеспечивающих эмоциональное благополучие каждого воспитанника, приобщение и присвоение им общечеловеческой культуры (в том числе национальной), заложенной в языках, предметах, природе, человеческих отношениях, а также в способах познания, преобразования и творчества. Учет закономерностей развития и саморазвития ребёнка дошкольного возраста, ведущей роли обучения в его развитии, личностного и деятельностного походов предполагает осознание в дошкольном возрасте принадлежности каждого человека к определенной культуре, определяющей его национальность, стремление к утверждению себя как носителя национальной культуры, потребность в получении информации и практическом применении знаний об окружающем мире в разных видах деятельности, проявление доброжелательного отношения к представителям своей и других национальных культур. «Освоение национальной культуры, духовности своего народа, обогащение ее культурой народов совместного проживания, ориентация ребенка на культуру как на ценность позволит ему в дальнейшем понять мировую культуру. Лишь такой широкий взгляд на культуру собственного народа, восприятие ее в контексте более масштабных культурных процессов может стать основой формирования и развития творческой личности, позволяющей ей не просто пассивно созерцать национальную культуру, а вносить в нее свой индивидуальный вклад, включаться в культуросозидающий процесс» (Ф.Ф. Харисов).

СОЦИАЛЬНО-КОММУНИКАТИВНОЕ РАЗВИТИЕ

В области «Социально-коммуникативное развитие» основными задачами образовательной деятельности являются создание условий для развития начал общения, взаимодействия со взрослыми и сверстниками, готовности к совместной деятельности с ними, социального и эмоционального развития.

В сфере развития общения со взрослым

Побуждать ребенка активно включаться в общение на родном языке, откликаться на вопросы и предложения взрослого, инициативно высказываться на близкие ребенку темы из личного опыта, жизни близких людей. Подводить к внеситуативному диалогу со взрослым.

Активизировать перечисление детьми членов своей семьи и называние их имен. Поддерживать проявление самостоятельности ребенка, желание быть таким как взрослые - включаться в настоящие дела, помогать близким. Поощрять стремление помочь взрослому убрать игрушки.

Развивать доброжелательное отношение к людям ближайшего социального окружения.

В сфере развития социальных отношений и общения со сверстниками

Познакомить ребенка с другими детьми, называя их по имени. Поощрять проявление интереса детей друг к другу.

Наблюдать за спонтанно складывающимся взаимодействием детей между собой в различных игровых и/или повседневных ситуациях; в случае возникающих между детьми конфликтов не спешить вмешиваться. Обращать внимание детей на чувства, которые появляются у них в процессе социального взаимодействия, утешать в случае обиды и обращать внимание на то, что определенные действия могут вызывать обиду.

Создавать условия для совместной игры, инсценировки татарских (русских) народных сказок, потешек, песенок, просмотра мультфильмов студии «Татармультфильм», выполнения движений под татарскую музыку и т.д.

В сфере развития игровой деятельности

Поддерживать общение, развитие предметных действий ребенка, способствующих развитию игры и активному освоению родного языка. Помочь вступать в контакт со сверстниками в играх рядом и вместе друг с другом.

Поддерживать сюжетно-отобразительные игры, в которых ребенок использует бытовые предметы (скатерть накрывает на стол, деревянной ложкой ест суп, из самовара наливает воду для чая, полотенцем вытирает руки и т.д.). Поощрять самостоятельность детей в подборе игрушек, предметов-заместителей, отражающих быт татарского (русского) народа.

Помочь освоить простые игровые действия (покормить куклу, уложить ее спать, помешать в кастрюльке кашу), поддерживать попытки ребенка играть в роли (мамы, воспитателя и др.).

Организовывать совместные со взрослым инсценировки знакомых детям по их опыту ситуаций, а также простых художественных текстов (знакомых татарских (русских) народных сказок, небольших стихотворных произведений).

В сфере социального и эмоционального развития

В период адаптации помочь детям пережить расставание с близкими людьми. Предоставлять возможность ребенку постепенно, в собственном темпе осваивать пространство и режим Организации, привыкая к изменившимся социальным условиям жизни.

Поощрять общение, способствующее возникновению взаимной симпатии сверстников. Поддерживать каждое проявление детьми доброжелательности.

ПОЗНАВАТЕЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ

В области «Познавательное развитие» основными задачами образовательной деятельности является создание условий для ознакомления детей с явлениями и предметами окружающего мира, овладения предметными действиям, развития познавательно-исследовательской активности и познавательных способностей.

В сфере ознакомления детей с явлениями и предметами окружающего мира, овладения предметными действиями

Познакомить с некоторыми явлениями общественной жизни и профессиями (в больнице врач лечит, дворник подметает улицы города, в магазине продавец продает продукты, водитель автобуса возит пассажиров и др.).

Познакомить с предметами, их назначением и действиями с ними (зонтик, очки, клей, ножницы, пуговицы, шнурки, мясорубка, половик и др.). Развивать познавательные способности.

Формировать представления о воде в быту (водой умываются, в воде стирают, купаются), о воде в природе (дождь идет, ручей бежит, лужа образовалась и др.). Способствовать проявлению элементарного обобщения.

Формировать первые представления о животных: домашних животных и их детёнышах (кошка – котенок, коза – козленок, собака – щенок, корова – телёнок и др.), домашних птицах (курица, петух, цыпленок, гусь, утка и др.), обитателях леса (лиса, заяц, медведь, белка и др.), птицах (сорока, ворона, воробей, голубь и др.). Поддерживать элементарные проявления любознательности ребенка.

Формировать первые представления о сезонных изменениях в природе (зимой холодно, кругом снег, дует холодный ветер; весной тепло, тает снег, бегут ручьи, распускаются листочки; летом жарко, светит солнце, созревают ягоды, цветут цветы; осенью прохладно, идут дожди, опадают желтые листья и др.). Способствовать проявлению наблюдательности.

В сфере развития познавательно-исследовательской активности и познавательных способностей

Поощрять исследовательскую деятельность детей, создавая для этого насыщенную предметно-развивающую среду, наполняя ее соответствующими предметами (кастрюли, сито, пластмассовые банки, бутылки, грецкие орехи, каштаны, песок, камушки, вода и др.).

С вниманием относится к проявлению интереса к окружающему природному миру, к детским вопросам, не спеша отвечать на них, разделяя удивление и любознательность ребёнка.

Используя игровые наборы «Зоопарк», «Домашние животные», «Автомобили» и др. придавать игровой деятельности целенаправленный характер, инициирующий познавательные действия.

РЕЧЕВОЕ РАЗВИТИЕ

В области «Речевое развитие» основными задачами образовательной деятельности является создание условий для развития речи у детей в повседневной жизни, развития разных сторон речи в специально организованных играх и занятиях.

В сфере развития речи в повседневной жизни

Комментировать события и ситуации повседневной жизни, говорить с ребенком о нём, его опыте, интересах, событиях из жизни.

Внимательно относится к выражению детьми своих желаний, чувств, интересов, вопросов, терпеливо выслушивая ребенка, говорящего на родном языке, стремится понять, что он хочет сказать, поддерживая тем самым активную речь ребенка.

Использовать различные ситуации для диалога с детьми, задавать открытые вопросы, побуждающие детей к активной речи. Не указывая на речевые ошибки, повторять за ребенком слова правильно, подводить к внеситуативному диалогу.

Поддерживать общение детей между собой, инициировать обмен мнениями и информацией между детьми.

В сфере развития разных сторон речи

Обогащать словарный запас словами, обозначающими предмет, его свойства, осуществляемые действия: (надеть фартук, пить катык, новая тюбетейка, деревянная матрешка, теплые валенки и мн. др.). Инициировать непроизвольную речь, пользуясь основными грамматическими категориями и словарем разговорной речи.

Поддерживать речевые звукоподражательные игры, обращать внимание на звуковую сторону слова (часики тикают - «тик-так», молоток стучит - «тук-тук», тесто пыхтит - «пых-пых», пила пилит - «вжик-вжик» и др.) Развивать звуковую культуру речи.

Развивать восприятие простых татарских (русских) народных сказок, несложных произведений фольклора (потешки, песенки), коротких стихов. Стимулировать ребенка повторять отдельные слова и выражения из литературных и фольклорных произведений.

Учить следить за развитием событий в коротких стихах, потешках, татарских (русских) народных сказках, сопровождать слушание иллюстрациями в книге, объяснять, что на них изображено. Вызывать радость от рассматривания картинок, добиваться ответа на элементарные вопросы: кто это? что делает? как кричит? и др. Побуждать самостоятельное рассматривание иллюстраций в книге.

Поощрять разучивание стихов, развивать грамматический и интонационный строй речи.

Способствовать развитию планирующей и регулирующей функций речи.

РЕКОМЕДУЕМЫЙ СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

Для чтения детям

Татарские народные песенки, потешки: «Ладушки, ладушки», «Спи, малышка, засыпай…», «В лес по ягоды спешу», пер. Н. Ишмухаметова; «Большие ноги шли по дороге», пер. А. Аминова; «Позовём-ка…», «Расти, расти, подрастай», «Этот палец – дедушка…», пер. Р. Ахметова.

Сказки. Татарские народные сказки: «Коза и волк», пер. Р. Кожевниковой; Р. Батулла. «Медвежонок Аппас», пер. Н. Краевой; Дж. Тарджеманов. «Добрый сон», пер. З. Халитовой.

Поэзия: Ш. Галиев. «Баю-баю», пер. Б. Сулимова; Р. Валеев. «Колыбельная», пер. М. Одиноковой; Ш. Галиев. «Дятел», пер. Р. Кожевниковой; Р. Курбан. «Спи, дочурка», «Корова», пер. С. Малышева; М. Джалиль. «Петух», пер. Ю. Лопатина; Г. Тукай. «Гали и коза», пер. В. Валеевой; Дж. Тарджеманов. «Дождик идет», пер. М. Ивенсен.

ХУДОЖЕСТВЕННО-ЭСТЕТИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ

В области «Художественно-эстетическое развитие» основными задачами образовательной деятельности является создание условий для развития у детей эстетического отношения к окружающему миру, приобщения к изобразительным видам деятельности, приобщения к музыкальной культуре, театрализованной деятельности.

В сфере развития у детей эстетического отношения к окружающему миру

Привлечь внимание детей к кукле в национальном костюме. Способствовать обогащению чувственных впечатлений, проявлению интереса.

Обращать внимание детей на предметы быта, украшенные элементарными узорами татарского прикладного искусства. Вызывать положительный эмоциональный отклик на красоту произведений народного творчества.

Способствовать проявлению положительных эмоций при восприятии детских книг с иллюстрациями по мотивам татарских (русских) народных сказок, потешек, коротких стихов татарских писателей и поэтов. Поддерживать выражение эстетических переживаний ребенка.

В сфере приобщения к изобразительным видам деятельности

Изобразительная деятельность

Рисование

Показать детям как можно дополнить готовое изображение ритмом мазков, передавая в рисунке красоту окружающей природы (земляника поспела, дождь идет, листопад, снегопад и т.п.).

Познакомить с названиями цветов (красный, синий, зеленый, желтый), характерных для татарского орнамента. Учить создавать изображения с использованием одного или двух цветов.

Показать, как рисовать вертикальные и горизонтальные линии. Развивать умение создавать изображения предметов быта татарского народа (платок, полотенце, салфетка и т.д.).

Поддерживать интерес детей к изобразительной деятельности, создавать условия для самостоятельного художественного творчества.

Лепка

Познакомить со свойствами пластилина, соленого теста, глины и способами лепки, поощрять выбор материала.

Развивать умение раскатывать пластические материалы прямыми и круговыми движениями, умение обрывать, видоизменять комок с помощью пальцев, соединять части. Побуждать к созданию простейших форм для обыгрывания (хлебные палочки, баурсак, чак-чак). Развивать умение аккуратно пользоваться пластическими материалами (комочки пластического материала класть на дощечку).

Аппликация

Приобщать детей к искусству аппликации, формировать интерес к этому виду деятельности. Учить выкладывать на листе бумаги готовые детали цветочно-растительных мотивов татарского орнамента (тюльпан, колокольчик, ромашка, плоды шиповника, рябины и т.д.), составлять простейшие узоры в несложном ритмическом порядке на полоске.

Развивать умение создавать коллективные композиции по мотивам татарского прикладного искусства. Помочь в создании выразительных образов с помощью интеграции рисования, лепки, аппликации, используя приобретенные навыки и умения.

В сфере приобщения к музыкальной культуре

Музыкальная деятельность

Формировать умение вслушиваться в татарскую народную музыку и музыку татарских композиторов, понимать ее образное содержание. Развивать эмоциональный отклик. Побуждать к выполнению под музыку игровых и плясовых движений.

Познакомить с простейшими движениями, характерными для татарского танца: «простые шаги», «притоп одной ногой», «притопы двумя ногами», «пружинка». Вызвать желание танцевать.

Вовлекать детей в свободную пляску, пение и подпевание песенок татарских композиторов.

Создавать в групповом помещении музыкальную среду, органично включая татарскую (русскую) музыку в повседневную жизнь детей.

РЕКОМЕДУЕМЫЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ РЕПЕРТУАР

Слушание музыки

«Апипа», татарская народная мелодия, обр. Р. Еникеевой; «Ива-ивушка», татарская народная мелодия, обр. Р. Сабитова; «Спи, кукла», муз. М. Музафарова, сл. М. Таһировой; «Прыг - скок», муз. Р. Калимуллина; «Зайчик танцует», муз. Р. Еникеева; «Петушок», муз. Д. Файзи, сл. М. Джалиль; «Цыплята», муз. Л. Батыр-Булгари, сл. М. Хусаина; «На лошадке», муз. Ф. Ахметова.

Пение

«Ладушки - ладушки», муз. и сл. Р. Гатиной, Ф. Батыршиной; «Водичка», муз. Ф. Залялютдиновой, сл. Дж. Тарджеманова; «Баю-баю», муз. Л. Хисматуллиной, сл. З. Ибрагимовой; «Наша маленькая Аниса», муз. и сл. Л. Хисматуллиной; «Петушок», муз. Д. Файзи, сл. М. Джалиль; «Акбай», муз. Т. Вафиной, сл. М. Шагизигановой; «Спи, кошечка», муз. Л. Хисматуллиной, сл. Э. Шарифуллиной.

Музыкально-ритмические движения

«Дружно шагаем», муз. и сл. Н. Бакиевой, З. Шайхутдиновой; «Гуляем и пляшем», муз. Р. Еникеевой; «Ай-да», муз. и сл. Г. Ильиной; «Птички летают», муз. М. Салихова; «Танец с куклой», муз. и сл. М. Андержановой; «Потанцуем вместе», муз. и сл. Л. Хисматуллиной; «Детский танец», муз. З. Гибадуллина; «Вот как мы умеем», татарская народная песня, обр. Р. Еникеевой; «Догони меня», муз. Ф. Шаймардановой, сл. К. Закировой; «Воробей», муз. Л. Хисматуллиной, сл. народные; «Цыплята», муз. Л. Батыр- Булгари, сл. М. Хусаина; «Хоровод», муз. Р. Салманова, сл. М. Бикбовой.

Праздники

«Сабантуй».

В сфере приобщения детей к театрализованной деятельности

Познакомить детей с понятием «театр», «кукольный театр». Приобщать детей к восприятию театрализованного представления. Формировать элементарные правила театрального этикета.

ФИЗИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ

В области «Физическое развитие» основными задачами образовательной деятельности являются создание условий для укрепления здоровья детей, становления ценностей здорового образа жизни, развития различных видов двигательной активности, формирования навыков безопасного поведения.

В сфере укрепления здоровья детей, становления ценностей здорового образа жизни

Познакомить с основными алгоритмами выполнения культурно-гигиенических процедур. Приучать детей сознательно и самостоятельно осуществлять гигиенические процедуры: открывать кран, аккуратно намыливать и смывать мыло с рук, мыть лицо, насухо вытираться полотенцем, вешать его на место. Формировать потребность в соблюдении гигиенических навыков.

Формировать элементарные навыки поведения за столом: правильно пользоваться чашкой, столовой и чайной ложками, салфеткой; бесшумно пережевывать пищу, благодарить. Приучать детей после каждого приема пищи полоскать рот питьевой водой.

Рассказать о пользе воды, овощей, каши для здоровья человека.

Побуждать детей осмысленно пользоваться зубной щёткой, расческой, носовым платком, туалетной бумагой, влажной салфеткой.

В сфере развития различных видов двигательной активности

Создавать условия для двигательной активности, в том числе самостоятельной. Способствовать получению удовольствия от процесса выполнения движений.

Удовлетворять естественную потребность детей в движении. Предоставлять возможность кататься на санках, трехколесном велосипеде, пользуясь управлением руля.

Развивать согласованность совместных действий в татарских подвижных играх,

организованных взрослыми.

Вовлекать детей в игры с предметами, стимулирующие развитие мелкой моторики.

В сфере формирования навыков безопасного поведения

Создавать безопасную среду, предостерегать детей от поступков, угрожающих их жизни и здоровью.

РЕКОМЕДУЕМЫЙ СПИСОК ПОДВИЖНЫХ ИГР

Игры с ходьбой и бегом: «Медведь и дети», «Я люблю свою лошадку», «Уточки и собачка», «Пчелки», «Мотыльки» и др.

Игры с прыжками: «Зайчик в домике», «Поймай бабочку», «Солнечные зайчики» и др.

Игры с ползанием и лазаньем: «Кошка и цыплята», «Заинька» и др.

Игры с бросанием и ловлей мяча: «Мячики», «Прокати мяч» и др.

Игры на ориентировку в пространстве: «Автомобили», «Кто пройдет тише?» и др.

Игры на развитие равновесия: «Снежинки кружатся», «Карусель» и др.

Татарские народные игры: «У медведя во бору» и др.

3.ОРГАНИЗАЦИОННЫЙ РАЗДЕЛ

3.1 Режим дня

Ежедневная организация жизни и деятельности детей осуществляется с учетом:

 построения образовательного процесса на адекватных возрасту формах работы с детьми: основной формой работы с детьми дошкольного возраста и ведущим видом деятельности для них является игра;

 решения программных образовательных задач в совместной деятельности взрослого и детей и самостоятельной деятельности детей не только в рамках непосредственно образовательной деятельности, но и при проведении режимных моментов в соответствии со спецификой дошкольного образования.

Организация режима дня. При проведении режимных процессов МБДОУ «Детский сад №3 «Кояшкай» придерживается следующих правил:

 Полное и своевременное удовлетворение всех органических потребностей детей (во сне, питании).

 Тщательный гигиенический уход, обеспечение чистоты тела, одежды, постели.

 Привлечение детей к посильному участию в режимных процессах; поощрение самостоятельности и активности.

 Формирование культурно-гигиенических навыков.

 Эмоциональное общение в ходе выполнения режимных процессов.

 Учет потребностей детей, индивидуальных особенностей каждого ребенка.

 Спокойный и доброжелательный тон обращения, бережное отношение к ребенку, устранение долгих ожиданий, так как аппетит и сон малышей прямо зависят от состояния их нервной системы.

Основные принципы построения режима дня:

 Режим дня выполняется на протяжении всего периода воспитания детей в дошкольном учреждении, сохраняя последовательность, постоянство и постепенность. Соответствие правильности построения режима дня возрастным психофизиологическим особенностям дошкольника. Поэтому в ДОУ для каждой возрастной группы определен свой режим дня. Организация режима дня проводится с учетом теплого и холодного периода года

3. Содержательный раздел

3.1. Режим дня 1-ой младшей группы (1-3 года)

Вид деятельности	**Время в режиме дня**
Прием детей, свободная игра, самостоятельная деятельность детей	6.00 – 8.00
Утренняя гимнастика	8.00 -8.10
Гигиенические процедуры, подготовка к завтраку, завтрак	8.10 – 8.50
Игры, самостоятельная деятельность детей	8.50 – 9.00
Организованно образовательная деятельность (по подгруппам) (включая перерывы по 10 минут)	9.00 – 9.10 9.20-9.30
Гигиенические процедуры, подготовка к прогулке, игры по инициативе детей	9.30 – 9.50
Второй завтрак	9.50-10.10
Прогулка	10.10 – 11.15
Возвращение с прогулки, гигиенические процедуры, самостоятельная деятельность	11.15 – 11.45
Подготовка к обеду, обед	11.45 – 12.00
Гигиенические процедуры, подготовка ко сну, дневной сон	12.00– 15.00
Постепенный подъем, гигиенические процедуры, подготовка к полднику	15.00 – 15.30
Полдник	15.30 – 15.50
Самостоятельная деятельность, игры	15.50-16.00
Организованно образовательная деятельность (по подгруппам) (включая перерывы по 10 минут)	16.00 – 16.20
Гигиенические процедуры, подготовка к вечерней прогулке	16.30– 16.40
Прогулка, уход детей домой	16.40-18.00

3.2. Учебный план
Первая младшая группа

Образовательная область	Базовый вид деятельности	Периодичность	Продолжительность 1 занятие
Физическое развитие	Физическая культура в зале	2 раза в неделю	10 минут
	Физическая культура на прогулке	1 раз в неделю	10 минут
Познавательное развитие	ФЦКМ Ознакомление с окружающим	1 раз в неделю	10 минут
	Познавательно-исследовательская деятельность	Программа реализуется в ходе совместной, самостоятельной деятельности и в ходе режимных моментов	
Речевое развитие	Развитие речи	2 раза в неделю	10 минут
	Восприятие художественной литературы	Программа реализуется в ходе совместной, самостоятельной деятельности и в ходе режимных моментов	
Художественно – эстетическое развитие	Музыка	2 раза в неделю	10 минут
	Рисование	1 раз в неделю	10 минут
	Лепка	1 раз в неделю	10 минут
	Конструирование	Программа реализуется в ходе совместной, самостоятельной деятельности и в ходе режимных моментов	
Социально-коммуникативное развитие	Программа реализуется в ходе совместной, самостоятельной деятельности и в ходе режимных моментов		
Итого	10 занятий	100 минут – 1ч.40 мин.	
В месяц	40 занятий	400 минут – 6 ч. 40 мин.	
В год	360 занятий	3600 минут – 60 ч.	

3.3. Сетка организованной образовательной деятельности на 2022-2023 учебный год

	I младшая (1-3 года)
Утренняя гимнастика	8.00-8.05
Понедельник	1. Музыка 9.00-9.30 (по подгруппам) 2. Ребенок и окружающий мир 15.50-16.20 (по подгруппам)
Вторник	1. Развитие речи 9.00-9.30 (по подгруппам) 2. Физическая культура 15.50-16.20 (по подгруппам)
Среда	1. Музыка 9.00-9.30 (по подгруппам) 2. Развитие речи (по подгруппам) 15.50-16.20
Четверг	1. Физическая культура (по подгруппам) 9.00-9.30 2. Рисование 15.50-16.20 (по подгруппам)
Пятница	1. Лепка/Конструирование 9.00-9.30 (по подгруппам) 2. Физическая культура 15.50-16.20 (по подгруппам)
Длительность	10 минут
Количество	10 занятий
Перерыв	10 минут

3.4. Социальный паспорт группы

Критерии	**Доля семей от общего количества Детей ДОО(%)**
Общее количество детей 16, из них проживающие:	
в полной семье	16
неполной семье	-
многодетной семье	3
проблемной семье	-
семье с опекуном	-
этнической семье	-

3.5.Особенности традиционных мероприятий, праздников

Культурно-досуговая деятельность - важное направление организации жизни детей в детском саду, который способствует:

- культурному отдыху детей, их эмоциональной разрядке, что необходимо для психического и физического здоровья дошкольников;
- развитию детского творчества в различных видах художественной деятельности; развитию способностей к импровизации, готовности к экспромту;
- созданию условий для творческого взаимодействия детей и взрослых;
- формированию коммуникативной культуры детей;
- расширению кругозора детей, обогащению разнообразными впечатлениями средствами интеграции содержания различных образовательных областей;
- формированию представлений о формах культурного отдыха, воспитанию потребности в культурных развлечениях.

Перспективные планы
по основным видам деятельности
I младшей группы «Колокольчик»
на 2022-2023 учебный год

2022-2023 нче уку елына беренче кечкенәләр төркеме өчен күңел ачу кичәләренең еллык перспектив эш планы

№	Күңел ачу кичәсенең исеме	Үткәрү вакыты	Җаваплы
1	“Чуар тавык” (фланелеграф)	сентябрь	Тәрбиячеләр
2	«Ак калач” (курчак театры)	октябрь	Тәрбиячеләр
3	«Минем яраткан уенчыкларым”	ноябрь	Тәрбиячеләр
4	«Яңа ел могҗизасы”	декабрь	Тәрбиячеләр
5	«Шалкан” (өстәл театры)	январь	Тәрбиячеләр
6	«Җитезләр һәм кыюлар”	февраль	Тәрбиячеләр
7	«Теремкәй” (өстәл театры)	март	Тәрбиячеләр
8	«Кояшка кунакка”	апрель	Тәрбиячеләр
9	«Күңелле аюлар”	май	Тәрбиячеләр

2022-2023 нче уку елына беренче кечкенәләр төркемендә физкультура- сәламәтләндерү эшенең перспектив эш планы

№	Үткәреләчәк чараның исеме	Вакыты	Тәрбиячеләр
1	«Күңелле сәяхәт”	сентябрь	Гарифуллина Т.М.
2	«Айболитта кунакта”	октябрь	Вафина Г.Н.
3	«Күңелле физкультура”	ноябрь	Гарифуллина Т.М.
4	«Кышкы күңел ачулар”	декабрь	Вафина Г.Н
5	«Тылсымлы мажаралар”	январь	Гарифуллина Т.М.
6	«Юундыр белән сәяхәт”	февраль	Вафина Г.Н.
7	«Клоун бездә кунакта”	март	Гарифуллина Т.М.
8	«Сәламәт булыйк”	апрель	Вафина Г.Н.
9	«Кояшка кунакка бару»	май	Гарифуллина Т.М.
	Спорт бәйрәме		
1	«Нәниләр физкультурасы»	сентябрь	Гарифуллина Т.М.

2	«Җитезләр һәм кыюлар»	Февраль	Вафина Г.Н.

Тормышның сәламәтлек образы атнасы

1 көн	"Сәламәтлек юлы буйлап йөрибез-чыныгабыз".	Дүшәмбе	Вафина Г.Н.
2 көн	«Юуындырда кунакта"	Сишәмбе	Гарифуллина Т.М.
3 көн	«Йокыдан уяныгыз, зарядкага басыгыз"	Чәршәбе	Вафина Г.Н.
4 көн	«Авыру Айсылуга табиб чакырыйк" шөгыль	Пәнҗешәмбе	Гарифуллина Т.М.
5 көн	«Дөрес сулыш алыгыз"	Җомга	Вафина Г.Н.

3.6. Работа с родителями воспитанников

Современная наука и практика убедительно доказывают, что семья играет определяющую и уникальную роль в формировании личности ребенка, ее не может заменить ни один из социальных институтов общественного воспитания. Даже самые квалифицированные педагоги, работающие по самым современным программам, не смогут конкурировать с родителями. В семье происходит первичная социализация, формируются мировоззрение ребенка, его отношение к миру, к другим людям, к себе самому. Родительская забота, безусловная любовь и принятие способствуют становлению у ребенка открытости и доверия к миру, готовности взаимодействовать с другими людьми на принципах взаимоуважения и терпимости; возникновению чувства собственного достоинства и веры в себя.

Основной целью взаимодействия педагогического коллектива с семьями воспитанников является создание содружества «родители - дети - педагоги», в котором все участники образовательного процесса влияют друг на друга, побуждая к саморазвитию, самореализации и самовоспитанию. Достижение цели невозможно без решения следующих **задач:**

- установления доверительных, партнерских отношений с каждой семьей;
- создания условий для участия родителей в жизни ребенка в детском саду;
- оказания психолого-педагогической поддержки родителям в воспитании ребенка и повышении компетентности в вопросах развития и воспитания, охраны и укрепления здоровья детей;
- непрерывное повышение компетентности педагогов в вопросах взаимодействия с семьями воспитанников.

Формы взаимодействия с родителями

В зависимости от решаемых задач могут быть использованы различные формы взаимодействия с семьями воспитанников:

Информационные (например, устные журналы; рекламные буклеты, листовки; справочно-информационная служба по вопросам образования дошкольников для жителей микрорайона; публикации, выступления в СМИ; информационные корзины, ящики; памятки и информационные письма для родителей; наглядная психолого-педагогическая пропаганда и др.) **Организационные** (родительские собрания, анкетирование, создание общественных родительскихорганизаций; конференции; педсоветы с участием родителей; брифинги и др.). **Просветительские**(родительские гостиные; Школа для родителей; консультирование; тематические встречи; организация тематических выставок литературы; тренинги; семинары; беседы; дискуссии; круглые столы и др.).

Организационно-деятельностные(совместный с родителями педагогический мониторинг развития детей; совместные детско- родительские проекты; выставки работ, выполненные детьми и их родителями; совместные вернисажи; участие в мастер-классах (а также их самостоятельное проведение); совместное творчество детей, родителей и педагогов; создание семейного портфолио; помощь в сборе природного и бросового материала для творческой деятельности детей; участие в ремонте и благоустройстве детского сада; помощь в подготовке журналов для родителей, буклетов, видеофильмов о жизни детей в детском саду; участие в качестве модераторов и участников родительских форумов на Интернет-сайте ДОО; помощь в подготовке электронной рассылки с советами для родителей или фотоотчѐтом о прошедшем мероприятии; участие в экспертизе качества развивающей предметно-пространственной среды и др.).

Участие родителей в педагогическом процессе(занятия с участием родителей; чтение детям

сказок, рассказывание историй; беседы с детьми на различные темы; театральные представления с участием родителей; совместные клубы по интересам; сопровождение детей во время прогулок, экскурсий и походов; участие в Днях открытых дверей, Днях здоровья, Благотворительных марафонах и др.)

Перспективный план
выставки совместного творчества родителей

№	Тема выставки	Сроки	Ответственный
1	Фотовыставка «Познаем мир в семье»	октябрь	воспитатели
2.	«Вторая жизнь- вещей»- выставка поделок из бросового материала сделанные руками детей и их родителей	февраль	воспитатели

Перспективный план
смотр-конкурса среди родителей и детей

№	Тема конкурса	Сроки	Ответственный
1	Конкурс рисунков «Волшебные ладошки»	март	воспитатели

Ата-аналар җыелышлары

Җыелышның темасы	Җыелышның эчтәлеге	Вакыты	Җаваплылар
Әйдәгез танышыйк “Балалар бакчасы эшчәнлегендә укыту һәм тәрбияләүдә ике теллек һәм УМК куллану. Максат: ата-аналарны үзара һәм тәрбиячеләр белән таныштыру;уңай- эмоциональ климат тудыру: бердәм һәм ышанычлы атмосфера булдыру. Ата-аналарны УМК белән таныштыру.	1.Кереш өлеш. 2.Балалар бакчасы мөдиренең чыгышы. 3.Өлкән тәрбияче һәм шәфкать туташының чыгышы. 4.Балалар бакчасына яраклашу турында тәрбияче чыгышы.(Гарифуллина Т.М.) 5.Укыту процессында УМК куллану.(Вафина Г.Н.) 6.Уку елына бердәм эш планын раслау. 7.Ата-аналар комитетын билгеләү. 8.Җыелышка йомгак ясау.	сентябрь	Тәрбиячеләр шәфкать туташы
Сенсор тәрбия- балаларда акыл үсешенең фундаменты. Максат: ата-аналарда балаларга акыл тәрбиясе күзаллауларын үстерү	1.Кереш өлеш. 2.Тәрбияче чыгышы: “Сенсор тәрбиянең эчтәлеге һәм методлары”. 3.Тикшерүләргә анализ. 4.Мастер-класс : “Безнең күңелле бармаклар”. 5.Җыелышка йомгак.	декабрь	тәрбиячеләр
«Менә без дә үстек. Балаларның сөйләм	1. Кереш өлеш. 2.Төркем балаларның сөйләм теле.	май	тәрбичеләр

теле”. Максат: балаларның төрле яклап үсүдә сөйләмнең роле”	3.Мастер-класс: “Уйный, уйный үсәбез”. 4.Еллык отчет. 5.Ата-аналарга рәхмәт хатлары тапшыру. 6.Җыелышка йомгак.

3.7. Программно-методическое обеспечение программы

№ п/н	Образовательная область по ФГОС ДО	Группа/возраст	Педагогические методики, технологии
1	Физическое развитие	2-3 лет	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 2-3 лет. З.М.Зарипова, Р.С. Исаева “Үстерешле уеннар” К.В.Закирова «На поляне детства»
2	Социально - коммуникативное развитие	2-3 лет	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 2-3 лет. З.М.Зарипова, Р.С. Исаева “Үстерешле уеннар” К.В.Закирова «На поляне детства»
3	Познавательное развитие	2-3 лет	Ф.М.Хазратова “Туган телдә сөйләшәбез” К.В.Закирова «На поляне детства»
4	Речевое развитие	2-3 лет	Ф.М. Хазратова “Туган телдә сөйләшәбез” К.В.Закирова «На поляне детства»
5	Художественно - эстетическое развитие	2-3 лет	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 2-3 лет

3.8. Организация предметно пространственной среды

1. Символика РФ и РТ (герб, флаг).	
2. Портрет Президента РФ и РТ (в папке).	
3.Куклы в татарской и русской национальной одежде (мальчик и девочка).	
4. Информационный и наглядный материал о родном городе (альбом, книги, набор открыток, иллюстрации).	
5. Информационный и наглядный материал о столице РТ г. Казани.	
6. Информационный и наглядный материал о РТ (города, их достопримечательности, животный и природный мир).	
7. Информационный и наглядный материал о России (образцы орнаментов для ИЗО деятельности, дидактические, подвижные игры народов РТ)	
8. Портреты татарских писателей, их произведения (по программе). Татарские народные сказки.	
9. Материал о композиторах, художниках РТ, их репродукции.	
10. Материал по декоративно-прикладному искусству татар (7 элементов орнамента: - тюльпан – лалә - лист – яфрак - колокольчик – кыңгырау	
11. Дидактические игры по ознакомлению с татарскими национальными орнаментами (4 игры).	
Материалы по обучению детей татарской национальности родному языку – **УМК для детей 2-3 лет “Туган телдә сөйләшәбез”** (Говорим на родном языке), Хазратова Ф.В., Шарафутдинова З.Г., Хабибуллина И. Җ.	
1. CD – диск «Туган телдә сөйләшәбез» 2-3 лет.	
2. Иллюстрации, картины к УМК.	
3. Дидактические, словесные, ИКТ- игры (разработанные педагогами) по УМК.	
Познавательное развитие	
Дидактические пособия и Игрушки	Наборы для классификаций и совершенствования сенсорики (цвет, форма, размер, тактильные ощущения и пр.), пазлы, мозаики, домино, настольно-печатные игры, в том числе краеведческого содержания, экологической направленности. Головоломки, интеллектуальные игры (шашки). Наглядные пособия, календари (настенные, настольные), иллюстрации художников.
Строительные материалы и конструкторы	Разнообразные строительные наборы, конструкторы «Строитель», «Лего».
Средства ИКТ	Компьютер (ноутбук), демонстрационные материалы и развивающие программы.

Речевое развитие	
Библиотека, аудиотека	Книги со сказками, рассказами, стихами, с иллюстрациями разных художников; детские журналы и энциклопедии.
Художественно-эстетическое развитие	
Материалы и оборудование для художественно-продуктивной деятельности	Мольберты, карандаши цветные (6 цветов) и простые, кисти беличьи (для каждого ребенка), краски гуашь (6 цветов) и акварель, палитры детские, стаканчики для воды, подставки под кисти, ножницы для ручного труда, клей, клеевые кисти, пластилин, бумага (белая, цветная, тонированная), картон, стеки, геометрические тела, предметы для натуры (игрушки, комнатные растения, муляжи овощей и фруктов, предметы быта, дизайн-изделия). Нетрадиционные материалы: природный материал, разноцветные шнурки, шерстяные нитки, пуговицы, бусины, бисер, ватные палочки.
Музыкальное оборудование и игрушки	Бубенцы и колокольчики, деревянные ложки, бубны, гармошка, балалайки, металлофоны, дудки.
Физическое развитие	
Физкультурное оборудование	Мячи разных размеров, кегли, кольцебросы, скакалки, обручи, флажки, кубики пластмассовые 5х5см платочки, ленточки, мешочки с песком.